

MAGYAR LAPOK

4 lei

Taxa aprobat

numerar conform T No. 157.012/1934.

HUNGARIA Ngs. Ramaștea Robert urnak Diszter 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 71 (1513) szám * Vasárnap, 1937 április 25

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Fontos kijelentések hangzottak el a lengyel külügyminiszter tiszteletére rendezett diszvacsorán

Antonescu külügyminiszter szerint az európai béke fenntartásának szempontjából van szükség a két ország közti barátságra

Bucuresti. Saját tud. Antonescu külügyminiszter hivatalos diszvacsorát adott tegnap Beck, lengyel külügyminiszter tiszteletére. A külügyminiszteriumban, amelyen beszédek hangzottak el. Antonescu ezeket mondta:

Különös öröm számomra, hogy Romániában vendégül láthatjuk Lengyelország külügyminiszterét, annak a nagy barát és szövetséges államnak a képviselőjét, amelyhez minket oly szerencsés módon és oly szorosan kötik közös érdekek. Excellenciád látogatása mingyárt egészségének helyreállítása után mutatja, hogy mily gondját viseli excellenciád a bennünket összekötő értékes kapcsolatok ápolásának és kihangsúlyozza ez a látogatás a szoros és alapos együttműködést, ami politikai világunk alapját képezi.

Szövetségünk egybehangzik mélyesleges békeóhajunkkal, jogos érdekeink és sérthetetlen határaink tiszteletbentartása mellett. Ez a kizárólag védő jellegű szövetség nem irányul senki ellen sem. Nem zár ki semmiféle barátságot, vagy nemzetközi együttműködést senki iránt sem. Nagy nemzetközi együttműködés óhaja és a nagy genfi intézmény iránti hűségérzet inspirálja azt. Tökéletes összhangban áll ez a szövetség azokkal a szövetségekkel és barátságokkal, amelyeket mindgyükünk külön-külön létesített, mert ezeknek a barátságoknak és szövetségeknek ugyanaz a céljuk van: a béke megvédése és az európai életnek minden meglepetés ellen való bebiztosítása; és ha országaink nagy és kitartó áldozatokat hoznak hadfelszerelésük kiegészítésére, csak azért teszik, hogy szövetségi kapcsolataik szolgáltatásában a béke megvédéséhez szükséges eszközök létesítsék. Annak az erőfeszítésnek, amelyet népeink kifejtettek, az a célja, hogy gazdasági erőforrásaikat értékesítsék és valamennyi társadalmi osztály jólétét előmozdítsák. Szükség van a biztonság légkörére.

Ez viszont feltételezi az összes európai népek együttműködését a lelkek megbékítésének művében, amely megbékítést a világot jelenleg izgalomba hozó eszmék összeütközése, sajnos, nem segíti elő.

Nem lehet azonban tagadni, hogy a nemzetközi horizontot mégis derült valamennyit az utóbbi időben. A kereskedelmi kapcsolatok újrafelvétele és a gazdasági újraeledés a bizalomhoz való visszatérés jele, ami politikai téren is reményekre ad okot.

Ezek a kilátások arra készítetnek minket, hogy megkettőzzük közös erőfeszítéseinket, mert

fontos nemzetközi szabályozások követhetnek be a közeli jövőben, amelyek azonban nem lehetnek teljesek és hathatósak, ha a mi jogos érdekeinket figyelmen kívül hagyják.

Folytatni fogjuk ezért útunkat a béke világos és egyenes útján, teljes véleményközösségben közös eszményünkre szegezve tekintetünket.

Antonescu ezután a lengyel nemzet felvirágzására, Beck és Beckné egészségére üritette poharát.

A LÉNGYEL KÜLÜGYMINISZTER VÁLASZA

Beck lengyel külügyminiszter válaszában köszönetét fejezte ki a meleg fogadtatásért, amelyben Bucurestiben részesült.

Szoros és meghitt együttműködésünk nem múló légkör, vagy nemzetközi konjunktúra eredménye, — mondotta, — hanem állandó szükségesség. *Én vagyok, hogy kifejezetten jelentéssel hazámnak Románia iránt való rendíthetetlen magatarását, azon Románia iránt, amelyhez életérdekek és hagyományos érzések kötik minket. Ha igazolni kellene jelen tanácskozásainkat, felsorolhatnám azt az indokot is, hogy Európában manapság új politikai módszerek felé való fejlődést vehetünk észre, az összes, civilizált népek által oly hőn óhajtott béke biztosítására. Szinte azt szeretném mondani, hogy e tekintetben a használatban levő diplomáciai módszerek felülvizsgálásáról van szó.*

Azt hiszem, hogy nemzedékünk, mely saját fájdalmas tapasztalatai alapján ismeri a háború szenvedéseit s mely éppenezért mélyesen óhajti a békét.

tulzott derűlátással viseltetik a különböző nemzetközi rendszerekkel szemben, másrészt ez a nemzedék néha tulzott idegességet tanúsít a nemzetközi nehézségekkel szemben.

Valóságérzetre van szükség. Engedjék meg kijelentem, hogy midőn Románia földjére tettem lábam, azt éreztem, hogy vannak Európa jelenlegi politikai felépíttetésében állandó és szolid elemek, amelyeket nem érintett a bizalmatlanság krízise.

Bizonyára közel járok a tárgyilagos igazsághoz, ha azt állítom, hogy a jelenleg érvényben levő román-lengyel egyezmények fényesen megfelelnek a nemzetközi együttműködés és valóságérzet feltételeinek. Midőn egyre szorosabbra fűzzük az együttműködés szálait, kétségkívül elsősorban országaink magasabbrendű érdekeit tartjuk mindig szemünk előtt, de ugyanakkor meg vagyok győződve, hogy érdekeink bizonyos mértékig önző szolgálatában nincs egyetlen elem sem, amelyről fel lehetne tételni, hogy akadályozná a nemzetközi megbékélés kialakulását.

Ma volt éppen alkalom, hogy felséges uralkodójuk, szövetségünknek e nagy lelkésítője, fogadjon engem, akinek felvilágosult értelme oly szerencsésen serkenti közös erőfeszítésünket a nemzetközi kapcsolatok helyreállításában. Ez érzéstől áthatva üritem poharamat a király egészségére és a román nép felvirágzására.

Észrevették a magántulajdon fontosságát

Legutóbbi számunkban magunk is részletes közlést hoztunk arról, hogy egyik fővárosi lap milyen értesülést szerzett a nemzeti munkavédelem terén tervezett rendelet-törvényről. Eszerint az iparügyi miniszter kapna fölhatalmazást, hogy bármelyik magánvállalatnál az alkalmazottak fölvételébe és elbocsátásába rendelkezéssel beleszólhasson, s ez a rendelkezése indokolás nélkül és minden föllebbezés kizárásával történhessék. A törvényrendelet ilyen fölhatalmazással kívánta lehetővé tenni, hogy a vállalatok az ország nemzetiségi arányszámait szerinti alkalmazzanak munkásokat, tisztviselőket és igazgatókat.

A hírlapi közlésre gyorsan jött hivatalos oldalról valami olyan helyreigazítás, mely lényegében az említett rendelet-törvény alapszámját nem tagadja. Csupán az illető fővárosi lapok által közölt szöveget mondja olyannak, hogy az nem végleges és nem hiteles. Erre nézve az egyik nagy baloldali lap, mely egyébként a szovjetállam iránti előszeretettel volt ismeretes, legutóbbi számában igen tanulságos és megszívlelendő fejtegetéseket hoz, melyek már egyáltalán nem foglalnak magukban előszeretettel a szovjeteknek iránt. Sőt a magánvállalatokkal való vonatkozásban egyenesen tiltakoznak ilyen eszmék követése ellen. A *Dimineața*-nak ezeket a fejtegetéseit az alábbiakban mi is közöljük.

A lapok tegnap közölték egy kivételes súlyosságú törvényrendelet tervét, — írja a *Dimineața*. — Ha ez a törvényrendelet ténnyé válik, az állam jogot nyer arra, hogy a magánvállalatokban maga intézkedjék az alkalmazottak fölvétele és elbocsátása felől. A gazdasági világban nyugtalanság támadt, amiről a kormány értesülve, mingyárt közleményt adott ki. Nem mondhatnók, hogy ez a közlemény teljes tisztázást hozott volna. Csak azt állapítja meg, hogy a lapokban megjelent rendelet-szöveg nem az eredeti.

Nyilvánvaló tehát, hogy van egy ilyen értelmű tervezet. A dolog rendkívülinek tűnik fel előttünk. Egy ilyen értelmű rendelet állandósítaná az állam közbeavatkozását a magántulajdonba, amit pedig az alkotmány szentnek és sérthetetlennek nyilvánított. A közbeavatkozás nyersen fölfogatna minden jogelvet, melyre alapítva van a jelenlegi társadalom.

A nemzeti munka védelme elemi követelmény. Senkise kifogásolhatja, ha kellő megfontolással és jogtisztességgel intézkedéseket tesznek avégett, hogy az őslakosság minél jobban érvényesüljön. De éppenúgy elemi követelmény az alkotmány tisztelete is. Ez a mi alaptörvényünk szentté teszi a magántulajdon, — ellentétben például a szovjetalkotmánnyal, mely megszünteti a magántulajdon, s az összes javak feletti uralmat az államra hagyja.

Alkotmányunk felfogása szerint az állam nem sajátíthatja el és nem veheti tetszés szerinti igazgatása alá a magántulajdonokat. Nos, az említett rendelet-törvény rendelkezései fölhatalmazták az iparügyi minisztériumot, hogy a saját szabad értékelése szerint oszthasson rá személyzetet bármiféle vállalatra, még pedig a magánfél fellebbezési joga kizárásával. Tehát az állam rendelkezhetik egy vállalat igazgatósága és személyzete felől, amely vállalatban nincs is semmi része, nincs semmi tulajdon-

joga se, s teheti ezt a rendelkezést anélkül, hogy számbavegye e vállalat érdekeit és irányelveit, amelyek szerint ennek joga volna egyedül magának vezetni ügyeit az alkotmány és az ország törvényei szerint.

Amit így elérni akarnak, az több, mint *allamosítás*. Ugyanis mikor az állam bizonyos vállalatokat államosít, akkor magára veszi azoknak a felelősségét és kockázatait. Az eddigi tulajdonosok elveszítik ugyan összes jogaikat, de természetesen, csak méltányos kártérítés mellett veszíthetik el. — az állam pedig tulajdonos lesz a tulajdonban benne levő minden kockázattal és előnnyel. A most szóban levő rendelettörvény ellenben a vállalatok tulajdonosaira hagy minden kockázatot, azonban elveszi tőlük a jogot, hogy úgy vezessék vállalatukat, amint azt annak fejlődése érdekében legjobbnak és leghasznosabbnak tartják.

Nem fejtgetjük tovább ezekben a sorokban, hogy mik lennének a gyakorlati következményei egy ilyen rendelettörvénynek. Az állam óriási és súlyos kockázatokat venne magára, ha hirtelen és minden arra való előkészület nélkül az összes vállalatok vezetésére kapna elhivatást, holott eddig a saját vállalatait is annyi nehézség között vezeti.

Mégis remélni akarjuk, hogy a lapokban közölt rendelettörvény csak egyszerű kitalálás, s hogy a kormány semmi formában nem gondol hasonló természetű közbeavatkozásokra. Ismétéljük: a nemzeti munka védelme — igen, de a szentté vált jogi alapok felforgatása nélkül.

Eddig tart az említett baloldali nagylap fejtegetése. Az idők jó jelének látjuk, hogy erről a helyről is bizonyos jogok „szentségére”, s azok közül éppen a magántulajdon sérthetlenségére olyan nyomatékosan kezdenek hivatkozni. Valóban a magántulajdon a mai társadalom életének nélkülözhetetlenül fontos alapja. Annak a nagy szükségét és minden küzdő ember részére lehetővé tételét, továbbá annak védelmét és hathatós biztosítását XI. Pius pápának a társadalmi bajokról szóló híres körlevele, a „Quadragesimo anno” is előírta. Csak örvendeni lehet, ha a pápai körlevél világnézeti ellenfelei is be kezdik látni a magántulajdon társadalomalapozó fontosságát, s ebből a szempontból kezdik meglátni, hogy a magántulajdon még az állami beavatkozások szándékával szemben is meg kell védeni.

A BEÁTA

Írta: NYIRI TIBOR.

Négy napja, mióta nyaralási szabadságáról hazatért, mindig így áll. Kézfője lecsüngött a fotel karfájáról, mintha többé semmiért nem akarna nyúlni, a feje lazán, kicsit csigolyatörten előrehajolt, a szeme pedig, talán a valóság elől fázósan a pillája mögé bújt.

A feleségéhez úgy beszélt, akár egy idegen hölgyhöz és a két fiát olykor, látszólag minden ok nélkül, magáhozrántotta és összecsókolta. A gyerekek nem értették ezt és idegenkedve húzódtak tőle. Néha ráébredt, hogy a felesége csak tapintatból nem adja tudtára, hogy nyugtalanítja a viselkedése. Ilyenkor búgó sietséggel beszélni kezdett, de két-három mondat után már ilyesmiket kérdezett: — Eszedbe juttatta már egy hajód mögött maradó híd, hogy az a pere, amelyben átúsztál, ugyanúgy marad el örökre?

Az asszony erre azt felelte:

— Egyik pillanatból a másikba életnek kellene átfolynia és akkor nem vennének észre, hogy múlnak.

A férfi bólintott:

— Persze, életnek kéne...

Tegnap délután hirtelen megfogta felesége karját:

— Ugy-e, szép név: Beáta? — Megriadt, mintha álmában szólta volna el magát és hozzátette: — Egy olasz történelben olvastam. Beáta — ismételte és az ajka úgy mozgott, mintha szelíden símogatná a szót.

— Nagyon szép név — felelte az asszony és uralkodnia kellett magán, hogy közömbös maradjon a hangja.

— Tudod — fűzte tovább a férfi — Beáta

Távirati jelentkezés esetén még néhány jelentkezőt elfogadunk a „MAGYAR LAPOK” olaszországi társasutazására

Indulás május 4-én, visszaérkezés május 13-án
Részvételi díj: 5200 lei, mely táviratilag átutalandó.

Róma 4 nap, Firenze 1 nap, Velence 1 nap. — Elszállásolás elsőrendű szállodákban és penziókban. — Rómából külön kirándulás Nápolyba. — Ennek többletköltsége 1100 lei. — Kérjen részletes prospektust.

Azonban nemcsak a vállalatok érdekében kell ezt meglátni, hanem az élet minden vonalán. Elenkező túlzás volna, ha a magántulajdon védelme címén kifogásolnók az állam olyan szociális törekvését, mely a tulajdon nélküli emberek részére a tulajdonosok vagyonaiból kis magántulajdonokat akar kiszakítani. Persze ez is csak kellő ellenérték megfizetésével történhetik, s ezzel a magántulajdon elve ilyen esetben is, még a gazdagok javára is védve van. De éppígy kell védeni minden vonatkozásban a szegények, a küzdő osztályok, az egyszerű földnépe, s az ősi otthonok iránt hűségesek érdekében is.

A magántulajdon lehetősége és a magántulajdon biztonsága körül a mostani idők áramlásai sok zavart támasztottak. Ennek tulajdonítható, hogy a tulajdon ténye és valósága iránt napról-napra meglepőbb bizonytalansá-

gok állottak elő, s ezek miatt ellentétek élesedtek ki a vagyonra vágyók és a vagyonukat féltők között. Megnövekedett arányokban ez a tulajdon iránti bizonytalanság és ellentét jelentkezik úgy, mint az összes népek bizalmatlansága egymás ellen. Tehát csak vissza kell nyúlni oda, ahol a forrás eredetileg megzavarodott, s vissza kell ismét állítani a magántulajdon bizonyosságát mindenki részére, akár politikai és gazdasági hatalomban ül benne, akár a hatalomtalank között éli igénytelen és egyszerű életét.

Ha így mindenki számára megint biztos és „szent” lesz a magántulajdon, minden élet megkapja a maga önbizalmát, s egyúttal a mások iránti bizalmát is. Ebből lesz az a társadalmi, gazdasági és politikai béke, melyre évtizedek óta annyi kapkodással törekszik az egész világ.

azt jelenti: boldog.

Szerencsére sivalkodni kezdett Peti, hogy Istvánka megint bántja és az asszony kifutatható hozzájuk.

Ma délutánra aztán betelt az asszony pohara. Eddig is hálából türt, mert boldog volt mostanáig. Uzsonnatáiban az ebédőbe ment és leült az urával szemben.

— Még nem is beszélgettünk — kezdte.

— Parancsolj velem, kedves — és a férfi arcán látszott, hogy most sincs egészen jelen.

— Mióta hazajöttél, nem a nevemet mondd, hanem következetesen kedvesnek szólítsz.

— Képzeldöl, kedves.

Az asszony beharapta az ajkát.

— Bocsanat... bocsanat... Margit. — majd halkán foglva, mintha a név zenéjét keresné: — Margit... Margit-ka...

— Margareta... így is lehetne mondani. De beszéljünk őszintén. Mi történt veled, míg odavoltál?

A férfi csak riadtá vált: csak ezt, csak erről ne!

Az asszony azonban megpróbált erős maradni:

— István, tizenkét éve egy az életünk, de mintha most elágazott volna, mintha sziget ékelődik közénk.

— Hidd el, nem történt semmi! Én mondom! Igazán semmi! Különbben is miből gondold, hogy történt valami?

Az asszony egy pillanatig nézte kétségbeesett izgalommal beszélő urát, azután megadta magát a részvétének:

— Én azt is tudom, mi bajod — mondta olyan biztatón, ahogy a jóságos bíró a felmentő ítéletnek már az elejét is olvassa.

A férfi érzelmei azonban megvakultak.

Még zavartabban nézett a nőre.

— István, hol a fiúk fényképe?

— Fénykép? A fiúk fényképe?

Az asszony nem akarta, hogy tovább kinlódjék. A szavába vágott:

— Ugy-e, hogy tudom, mi bánt?! —

A férfi megsemmisült:

— Elveszítettem volna? Egy apának mégsem szabad elveszítene a fiait apcképét?

Az asszony hallgatott.

A férfi idegesen megsimogatta haját, azután ügyetlenül tovább alakoskodott:

— Most jut eszembe! Persze! Az utolsó este már nagyon vágyódtam utánuk, kivételtem a tárcámból a képet és az ágyban sokáig néztem. Biztosan a penzióban felejtettem. Imi kéne, hogy küldjék utánam. Ugy-e, írnom kellene?

Kérdőn, hangot kérően nézett a feleségére, de anniak az arcára sem mozdult. Szerette volna megkérdezni, miért nem felel, de félt, hogy még gyanusabbá teszi magát. Megpróbált hallgatni, ám a csönd a tilkolt költözött benne és beszélnie kellett.

— Szép nyár volt, — mondta — soha nem láttam annyi emléknél való, mint ezen a szabadságomon. — Eszébe jutott, hogy tegnap megkérdezte a feleségét, szept-e ez a név: Beáta és most gyorsan helyre akarta hozni ezt a hibát is: — Hazafelé a kezembe akadt egy olasz magazin. Szórakozottan olvasni kezdtem az egyik történetét. Mondhatom, ilyen szépet régen olvastam. Beáta nevű leányról szól. Meghazátom nekéd ezt a magazint. — Várakozóan nézett az asszonyra.

— Tudod, hogy nem értek olaszul — mondta a felesége és olyan volt a hangja, meg az arca is, mint a mozivászón amire mindent rá lehet vetíteni.

Titulescu meglátogatja az európai politika vezető embereit

Párizsból jelentik: A *Paris Soir* tudósítója felkeresette a Dél-Franciaországban üdülő Titulescut. A volt román külügyminiszter húsvét óta Cap Martinban tartózkodik, egészsége javul és ideje nagyrészt a szabadban tölti. Pénteken a Cap Ferasban tartózkodó Flandin, volt francia miniszterelnök vendége volt. Az újságíró megkérdezte Titulescut, mi a véleménye azokról a bucuresti hírekről, amelyek szerint a szélsőséges elemek el akarják őt tenni láb alól. Titulescu így válaszolt:

— Ma még semmi értesülésem nincs a ferről. Így ebben a pillanatban semmi nyilatkozatot nem tehetek.

Bucuresti. Saját tud. Titulescu elutazott Cap Martinból Párizsba, ahol megbeszéléseket fog folytatni különböző francia politikusokkal. Első megbeszélése ma lesz Leon Blummal, aki ebédre hívta őt és Delbos-sal. Titulescu több napot tölt Párizsban, amely idő alatt számos megbeszélést folytat le. Jövő héten visszatér Cap Martinba. Május hónapban Titulescu Londonba utazik s ott is tanácskozásokat folytat az európai politika vezetőembereivel.

Három angol élelmiszerszállító hajó áttörte a bilbaói ostromzárát

Londonból jelentik: A péntek esti angol lapok első oldalán közlik, hogy három angol élelmiszerszállító hajónak sikerült Bilbao kikötőjébe befutnia. Nagy részletességgel ismertetik, hogy a hajók hogyan törtek át a nemzetiek blokádját. A siker a Hood nevű angol cirkáló erélyes fellépésének tulajdonítható. A Hood és több angol torpedóromboló a hárommérőföldes parti zóna határáig kísérte a kereskedelmi gőzösöket. Amikor fölöttük két nemzeti hajó, az *Almiranta Servara* és *Gallerna*,

Legyek

sokszor még a legnyugodtabb embert is kihozzák sodrából. A legyek megzavarják nyugalma, bepizkolják otthonát, egészségét veszélyeztetik, mert számtalan betegség hordozói. Pusztítsa a legyeket FLY-TOX-al.

FLY-TOX

angol hadihajók továbbra is a kereskedelmi hajók nyomában haladtak. A *Gallerna* figyelmeztető lövést adott le és felszólította az angol hajókat, hogy álljanak meg. A Hood erre ágyúcsöveit a *Gallerna* felé irányította és zászlójelekkel felszólította a spanyol gőzöst, hogy

szüntesse be az ágyuzást, mert különben a Hood ágyúi is megszólalnak. A *Gallerna* erre irányt változtatott és eltávozott.

A siker következtében szombaton újra elindul egy angol kereskedelmi hajó nagyobb élelmiszer-szállítmánnyal Bilbao kikötő felé.

— Igaz is . . .
A nő arcán átrezzenő kis keserűség elől a férj futni igyekezett.

— Majd lefordítom. Igazán nagyon szép én szégyelem, de bevallom, lelkem mélyéig meghatótt az a történet.

— Meséld el, ha annyira tetszett — szólt az asszony.

A férfi nem mert kitérni a kérdés elől.
— Jó — mondta megadón és az ablakhoz ment és kinézett valahová a háztető fölé.

Hallgattak. Ószlónösen arra vártak, hogy álmom homályúvá sűrűsödjék a csend és megszűri érkezőnek tűnnessék a férfi hangja. Mikor már a pillájuk is félig a szemükre vonódott, akkor hangzottak el az első szavak:

— A leányt Beátának hívták. A férfivel itt ismerkedett meg a folyami hajón. Nem is tudom már, miről beszélgettek, de . . . de nem is a szavakkal, hanem a hangjukkal szóltak egymáshoz. Ez a hajó a világegyetem egy új bolygóivá lett a lábuk alatt és ők úgy érezték, hogy újra születtek és most egymásnak születtek. Úgy élték ezt az utat, mintha az egész élet lenne. Nem törődtek a kikötőkkel, amelyek jeleztek, hogy közelednek a végállomáshoz, ennek az életnek a végállomáshoz. Egyszer egy híd alatt úsztak el. Beáta a fedélzet korlátjához futott és kinyújtotta a híd után a karját. A hajó továbbúszott és Beáta hiába nyújtotta ki a karját, hiába hajolt át a korláton is, a híd egyre távolodott tőle. Mikor már majd elszakarták a hullámok a hidat, Beáta szinte halálfélelemmel kérdezte: „Nem látod, hogy az a perc is, amelyben a híd alatt úsztunk át, az is az életünk egy darabja? A mi kettőnk közös életének egy örökre elmúlt darabja? Ekkor csókolták meg egymást először. Aztán senkivel sem törődtek, kézenfogva

jártak a fedélzeten. Ugy tettek, mintha nem tudnák, hogy most mennyi siralomházban vannak: a jövőről beszéltek. Arról, hogy Beátának szép, erős gyermekei lesznek, akiknek idegen férfi lesz az apjuk. A végállomáson emléket cseréltek volna, de egyiknek sem volt semmije, amivel egy kicsit önmagát is adhatja. A történet avval végződik: Beáta a szerencsésebb, mert még sokáig gondolhat nyugodtan az útra, hiszen nincs senkije. A férfire azonban pokol vár, mert nem tudja többé szeretni azt, aki pedig nyugodt a szíve felől . . .

Elhallgatott. Oszlott a csend és már olyan áttetsző lett, hogy áttörte az asszony szinte hangtalan sírása.

— De hiszen ez mese, kitalált mese, kedves.

Az asszony csak sírt, csak sírt.
— Kedves, — szólalt meg újra a férfi — térj magadhoz. Csak mese.

A nő a fejét rázta: nem, ez nem az, ez valóság.

Ekkor kivágódott az ajtó és befutott rajta Péter:

— Anyu, Istvánka leszakította a leveledről, amit most hozott a postás, a bélyeget — és egy borítékot mutatott a szüleinek.

A két ember elsápadt a borítékon ez állt:

Beáta Müllner, Wien, Favoritenstrasse 32.

A kézírás mellett nyomtatott betűjű vigyetta zöldelt:

„Címzett ismeretlen.”

Egymásra néztek. Az asszonynak hasogatótt a szívébe és védőn az oldalához szorította a fiát. Az ura megértette. Fájt neki, hogy így kínlódik ez az asszony, de csak pillanatok

mulva tudott védekezni. A feltépett borítékrr mutatott:

— Miért kínlódsz? Nem látod? „Címzett ismeretlen.” Ez így igazán nem jeleníthet többet neked, mintha csak egy álmom lett volna.

Most besompolygott a szobába a nagyobbik fiuk.

— Anyu ne haragudj — szepegte a büntetéstől félve. A szülők egymással voltak elfoglalva. Az apa beszélt:

— Mondd, hát mivel tehetném jóvá?

— Nem haragszom rád, István. A mi közös éveinket nem lehet elvenni tőlem — és magához szorította a két fiát, életté vált esztendőiket. A férfiben reszketett a félelem: Mi jöhet a megbocsátás után? Csak az eddigi életük humortalan karikatúrája. És ezt nem akarta!

Istvánka igyekezett kiérdemelni a meleg, simogató anyai tenyeret:

— Ne haragudj, — mondta sírósan énekelve — a kép megvan — és már nyújtotta is az anyjának.

Az asszony elvette tőle, hogy a férjének adja, de megakadt a mozdulata. Egy fénykép hátlapját látta és rajta ezt az ajánlást: „Beáta, ha idejében találkozunk, te lennél az anyjuk.”

A padló, a saját karja, a kép szélei szeszélyesen hullámszerűen kezdtek a szeme előtt, de erőt vett magán, megfordította a fotografiát. Az ő két fia mosolygott rá.

— Emléksz akartam adni. — dadogta a férfi — legalább emlékszel . . . — és úgy nézett a nőre, mint a gyilkos a tetemrehíváskor felvérző áldozatára.

— Ezeknek akarsz idegen anyát?! Akik az én szívem alól szakadtak ki?!

Az asszony állt diadalmasan. És a férfi érezte, hogy az élet erősebb az álomnál . . .

Egy diktátor jubileuma

A portugál nemzeti diktatura születésének és fennállásának tízéves fordulóját készül megünnepelni. A francia könyvpiacra most jelent meg Oliveira Salazarnek, Portugália diktátorának könyve („Une révolution dans la praix”) önmagáról, illetve miután sajátmagáról ugyyszólván semmit sem beszél, inkább diktatori vállalkozásáról és annak tízesztendő eredményeiről. A könyv előbe nem kisebb ember írt előszót, mint Maurice Maeterlinck, a nagy belga író és bölcselő esztétikus, akinek képzeletét, úgy látszik, megejtette egy diktátornak és egy diktaturának jubileuma, amelyről tíz éven át ugyyszólván alig beszélt, szinte alig tudott valamit a nagy európai nyilvánosság. Portugália felreosik az európai nagy megrázkodtatások küzdőterétől, az övének sokkal nagyobb forradalmak, ellenforradalmak füstje, zaja elnyomta, homályba borította ezt a vicinális revolúciót. Másrészt a portugálok annyi forradalmat csináltak az utolsó évtizedek alatt, szinte egy évszázadon keresztül, hogy azt az egygyel többet, amivel az eddigieket megoldották, már észrevenni, följegyezni se látszott érdemesnek. Pedig ebben a portugáli forradalomban és ellenforradalomban is az általános nagy világképük tükröződik, ugyanazoknak az erőknél harca, amelyek másutt is, majdnem mindenütt hasonló okokból, hasonló eredményeket hívtak életre.

A portugál nemzeti diktaturának vannak azonban külön, eredeti tanulságai s a forradalmak történetében egészen páratlan eredetiségét pedig megismerésüknek és vezérének Salazarnek egyénisége és munkássága adja meg. Ő nem tartozik a régi vagy az újkor diktátorok ismeret társához. Se a régié, se az újak közül senkihez se lehet hasonlítani. Pályafutása is merőben különbözik ezekétől. Nem volt katonai, nem vett részt katonai puccsokban s háborúban se szerzett hírnevet és dicsőséget magának. Nem mint összekülvő tábornok ragadta magához a hatalmat, nem volt pártpolitikus se, nem volt népszerű. Szürke szakember, fiatal egyetemi tanár volt a Coimbrai univerzitás közgazdasági tanácsán, akinek tudós híre korán túlterjedt a vidéki város határain s tanácsult kormányok és miniszterek már előbb is gyakran igénybevételek. Fényi volt az egész közéleti múltja és ilyen előzmények után jutott 1926-ban a portugál kormány élére diktatori teljhatalommal.

A portugál pártpolitika nagyon kifogyott már a vezéréből s az önmaga iránti bizalmából, mikor erre az útra kellett fanyalodnia. Az utolsó alkalomnak. Mánuelnek elűzése óta 1910-től 1926-ig tízvenhat forradalom követte egymást Lisszabonban, közülük az 1921-iki a bolsevistá-anarchista rémuralom összes szörnyűségével. 1910-től 1926-ig negyvenhárom kormány vállalkozott az ország vezetésére s ugyanannyi bukott meg gyors egymásutánban. A szétforgácsolt, egymással acsarkodó liberális, radikális, szocialista partok s a jobboldali, konzervatív partióredékek évodása, a szabadkőművespáholyok mindenható befolyása, egy önző, kizsákmányoló, lelkiismeretlen plutokrácia könyörtelensége és vaksga rángatták ide-oda a szerencsétlen országot s tiszították egyik politikai és gazdasági válságból a másikba. Az állami deficit 1914-től 1927-ig kétfélszáz 686 millió eszkuóra emelkedett. A kiadások 70 millióról 1904 millióra, az államcikkék drágasága a háborúelőttiéknél harmincszorosára szökött. A portugál nemzeti bank kamatlába 15 százalékos volt, a bankkölcsönöké 25 és 30 százalék. Pedig Portugália nem szegény ország. Ellenkezőleg. Az anyaállam területe csak 88.000 négyzetkilométer ugyan, őt és félmillió lakossal, Portugália gyarmathatárai azonban Afrikában és Ázsiában a legzárkózottabb és leghatalmasabb területekhez tartoznak. Két és félmillió négyzetkilométernyi területet tesznek ki, majdnem nyolcmillió lakossal, kimeríthetetlen gazdagságot jelentenek ipari nyersanyagokban, káucsukban, gyapotban, nemes ércekben és fémekben, déli gyümölcsökben, fűszerekben, terményekben. És három évtized politikai hanyatttáétel, válságai után az anyaország a gyarmathatalommal együtt eladósodva, hitel nélkül, a népi nyomortól, az értelmiségi osztályok anyagi és erkölcsi válságától sújtva, menthetetlennek látszott.

Ennyi viszontagság, ennyi széthuzás, családias, reménytelenség közepette egyetlen erő őrizte meg értelmiségét, hivatástudatát: a hadsereg s annak tisztikara, ennek is főleg a fiatal, az új portugál értelmiségből kikérülő évfjártai. Mikor már minden elveszettnek látszott, mikor a partok mind eljártak magukat, a miniszterek mind tehetetleneknek bizonyultak, a bankárokat mindenki gyűlölte, mikor a szabadkőműves páholyok tudományok, a szocialisták demokráciája mind csődöt mondott, ez a hadsereg egyszerre előlépett a homályból. Úgy érezte, nem várhat tovább, ha nem akarja bevárni, hogy minden az örvénybe süllyedjen. Így jött létre, majdnem ugyanolyan körülmények között, mint a Francoék spanyol ellenforradalma, Gomes da Costa tábornok-

kal az élen a portugál katonai fölkelés s 1926-ban, egy szép májusi napon, kivont fegyverrel elindult Bragából a főváros, Lisszabon felé, hogy kikiáltssa ott a maga nemzeti diktaturáját. És ennek a fölkelő hadseregnek s ennek a portugál tisztikarnak az igazi nagysága nem is abban volt, hogy magához ragadta az ország politikai uralmát. Az igazi nagysága abban a belátásban jelentkezett, amellyel ezt az uralmat nyomban átadta olyan valakinek, kinek képességében, puritánságában, etikettségében a forradalom céljait illetőleg legjobban megbízott. Ez a valaki volt Oliveira Salazar, a Coimbrai egyetem tanára.

Íme, egy diktátor, akit kérlelni, majdnem kényszeríteni kellett rá, hogy a hatalom polcára üljön. Nemcsak nem tört ez után a hatalom után, de mindenképpen el akarta háritani magától, amint hogy párnapos próbálkozás után, mikor a régi pártiszenvedélyek a régi fegyverekkel, a gáncsoskodás, az intrika, a szabotálás eszközeivel törték elene, vissza is adta ezt a megbízatást, hogy 1928-ban aztán újra egyhangulag feléje forduljon az egész hadsereg bizalma és újra rákérlelje, rákényszerítse a korlátlan uralom átvételére. Így lett olyan diktátor Oliveira Salazarból, aki nem igérettel szerezte meg magának a népszerűséget, nem lázító, szenvedélyes, felkorszóító agitációval ragadta magáé a tömegeket, hanem utólagos, kezzelegéható, nagy gyakorlati eredményekkel. Ezek az eredmények elmondják, hogyan állította helyre az ország hitelt, hogy szedte rendbe az állam költségvetését, hogy tisztította meg a gyarmatok adóhátszámláját az elődség és a visszaélések rákfenéjétől, hogyan szabályozta a megélhetés arányait, a munkáskérdést, hogy épített ki egy pártatlan utáhalozatot, hogy letesítette és szerente föl az iskolák, kórházak, klinikák és egyéb szociális intézmények sokaságát. Hogy szerente föl technikai értelemben s hogy emelte a kor színvonalára minden tekintetben a szárazföldi és a tengeri hadsereget.

Salazar nem is állt szóba addig a közvetlenmennyel, nem is kérte ennek támogatását, meg megbízatásában eredményekre nem utatkozhatott. Az eredményekről, a minden várakozási felülmúló gazdasági, erkölcsi, szociális sikerekről is úgy számolt be időről-időre a nyilvánosságnak, mint egy természetes, magától értetődő valamisről. Semmi érdemet nem tulajdonított magának mindebben. És nem kért mindezt semmi különös elismerést, beszédei, jelentései, amelyek ezt a munkásságát ismertetik egy-egy fontosabb datum, egy-egy jelentősebb évforduló alkalmából, úgy hatnak, mint egy-egy szerény tanulmány. És ezek a beszámolók, ezek a jelentések a maguk szürke számaival, egyszerű, keresetlen mondataikkal, minden szónoki hatást félénken elkerülő közvetlenségükkel, mégis egyre nagyobb, egyre melegebb, egyre tüntetőbb tömegeket ragadnak magukkal.

Salazar kormányzati uralmát elnevezték az értelem, az intelligencia diktaturájának, a tanárok diktaturájának. A valóságban azonban a szakszerűség diktaturájának lehetne nevezni. Ez a körülmény magyarázza meg szoliditását, esőndes, zajtalan állomását, feltűnést, demonstrációkat kerülő jellegét s ez adja a kulcsot sikereinek, eredményeinek titkához. Ennek a szakszerűségnek, a nagy, komoly, gazdasági, technikai, pénzügyi kérdésekhez való fölényes hozzáértésnek tudható be, hogy Salazarék vállalkozása elkerült te mindazokat a megrázkodtatásokat, azt a sok kudarcot, visszacséet, kiábrándulást, ami oly gyakran nyomon kíséri az övékéhez hasonló kísérleteket. A forradalmak, a forradalmi átalakulások nyomában majdnem mindig ott kullog sőt gond gyantán a dilettantizmus ördöge, a szakszerűtlen, rapszodikus rögtönzések veszedelme, egyszerűen: a gyakorlati könyörtelen próbája

Főlszabadulva köszönti az egész emberiség

dr. Verehény Tibor egyetemi tanár

A rákbetegségekről

Írt, most megjelent művét.

Mindnyájunkat egyformán fenyeget ez a rettegett betegség! Olvassuk el világ hírv orvosprofesszorunk kitűnő felvilágosító művét.

Hogy e nagyfontosságú mű mindenki számára beszerezhető legyen, ára csak 30 leiben nyert megállapítást. Beszerezhető: Kiadóhivatalunkban Oradea, Bazele Carol II. 5.

* Serdülő fiúknak és leányoknak adjunk hetenként legalább egyszer reggel felkeléskor egy-egy kis poháryi természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának gyakran igen fontos eredményeket köszönhetünk. Az orvosok ajánlják.

az elméletekkel és a szonokratokkal szemben. A snájdig katonai, a hatásoos népszónok elé adta, míg a hatalmat, az uralmat meg kell szerezni, de hogy azt sikerrel megtarthassák, hogy az igéreteket be is válthassák, ahhoz vagy az kell, hogy a diktátorban meglegyen a zseniális érzék a segítőársak megválasztásában, vagy az, hogy maga is abszolút szakember legyen, nemcsak a forradalomcsinálásban, de a forradalmi reformok keresztülvitelében is.

Salazarban ezek az utóbbi előfeltételek egyesültek egyszerű politikai ösztönrel, az emberek megválasztásában való csalhatatlan ítélőképességgel. Ő nem elvont, elméleti tudós, inkább csak föllépésében, magatartásában az. Ezen túl barmulatos gyakorlati érzék, a kivételben szívósság és rendíthetetlen akaraterő a jellemző vonásai. Mindezenfelül zárkózottsága, visszavonulása, a szerepléstől való irtózása mellett meg kell lenni benne a tömegekre, a képzeletre, a köztudatra való hatóképesség személyes erejének és varázsanak. Ő ezt, úgy látszik, az ellenkezőjével éri el, mint a népszerűek, a diktátorok általában. Visszavonultsága, magános egyszerűsége, igénytelensége veszi körül a titokzatosságnak azzal a mítoszával, ami népszerűségét állandóan növeli s csalhatatlansága miatt rendíthetetlen bizalmat támaszt azt, hogy ahelyett, hogy keresné, állandóan védekező állásban van a feléje áramló, a személyét ostromló népszerűséggel szemben. Maeterlinck elmondja róla, hogy jelent meg anakkidején a diktatori hatalom átvételére, hóna alatt két nagy diaktuskával, összes poggyászával és hogy ől azóta készobás lakásában, hogy évenként mindössze két hivatalos ebédet jelenjen meg frakkba öltözve a nyilvánosság előtt. Önzetlenségére jellemző, hogy egy alkalommal a pénzügyminiszterium lépcsőjén elbukott és eltört a lábát. Az államtanács huszezer eszkuót szavazott meg gyógyítási költségeire, miután a balást hivatali munkája közben érte. Salazar ezt az eszkeget visszautasította s ötezer eszkuó költséget vett föl a maga gyógyítására. Úgy ől, mint egy remete. Aszkéta, pénzügyi, politikai és erkölcsi zeni egyezményben. A bannulói azt mondják, hogy láthatatlan sugarakkal s erkölcsi tisztaság, az igazságszeretet és őszinteség emanációjával kormányozza voltaképpen az egész nemzetet. Bannville, a nagy francia történetíró, ezt mondja róla és munkájáról: Egész Európában ez a legbecsületesebb, legbőleesebb, legmersekeltebb diktatura és ugyanakkor alkalmazásában a leszilárdabb és legállhatatosabb.

És ez a portugál Cutó, ez a tanári Chromwell uralmának nagy eredményeit elérte, anekül, hogy vért ontott, hogy különösebb erőszakot alkalmazott volna. „Mindazt, amit csináltunk, ugymond egyik beszédeben megcsináltuk börtönzések, száműzetések, erőszakoskodás és üldözések nélkül, csak a nemzet jó ösztönére és jóakarataira támaszkodva.”

Ellenségei neki is vannak. A szabadkőművespáholyok neki sem tudnak fejezni és megbocsátani. A törvényt, amelyek ezek eltorresére és kiirtására betervezték, annakidején egyebek közt ezzel indokolta: „A szabadkőműveseg és a nemzet céljai közt semmi közösség nincs. Nyomása alatt a hatalom képviselői nem eselkedhetnek a megkívánható függetlenségével, mert a szabadkőműveseg a maga szektá-érdekeit mindenek fölé helyezi, mert elvből minden hivatalt a maga embereivel tölt be és végül, mert Portugáliában a szabadkőműveseg felelős a forradalmi zavarokért, amelyek husz éven át verbeborították, romolássa döntötték az országot.” Amiket könyvében a radikális-liberalizmus pusztításáról, a plutokrácia méltelyeiről elmond, majdnem szóról-szóra a mi viszonyainkra illenek. Amit ugyanakkor a család, az erkölcs, a munka, a hagyományok, a haza, a történelem, a vallás tiszteletéről ír, külön-külön egy-egy apoteózis.

A diktatura tízéves évfordulója alkalmából beszámolót tartott Coimbraiban annak a kaszányának erkélyéről, ahonnan anakkidején a portugál ellenforradalom a maga győzelmes útjára elindult. Nyolcvanezer ember hallgatta végig ezt a beszámolót. Beszéde most is olyan volt, mint máskor szokott lenni, egyszerű, egyetlen frazis nélkül való. Csak ott melegegett át és gyult ki különös tüzzel, mikor a hadseregről beszélt, amely ezt az új uralmat és ennek áldásait előkészítette, lehetővé tette és biztosította. „A hadsereg, minddotta, őrizt azt a tüköt, hogyan kell megtartani az örök ifjúságot, s mint egy nagy, ősrégi család, megőrzi és továbbadja a maga élő és érintetlen tradícióját, amelyek mindig ugyanazt az erkölcsi egységet jelképezik. Amit most itt ünnepelünk, nem személyeknek szól. Bar ezek neveit is idézhetnénk. A mi ünnepelésünk egy intézménynek szól, egy intézmény arányainak, értékeinek, hősi tetteinek, a haza iránti teljesített halhatatlan szolgálatainak. Dicsőség a hadseregnek!”

m. l.

Jelentős belpolitikai változások következnek Ausztria belpolitikájában a velencei találkozás nyomán

Német hírforrás szerint Mussolini látogatása Hitlernél már a közeli napokban is megtörténhetik

Velencéből jelentik: Mussolini péntek délután villásreggelit adott a Velencében tartózkodó Schuschnigg kancellár tiszteletére. Délután négy órakor a Duce magavezette repülőgépén, miután a repülőtéren Schuschnigg elbucszott, visszatért Rómába. Schuschnigg kancellár kíséretével és a bécsi olasz követvel együtt félhétkor utazott el Velencéből. A pályaudvaron **Ciano** külügyminiszter bucsuztatta az osztrák szövetségi kancellárt.

Ciano, olasz külügyminiszter április 23-án Tyránába utazik, hogy látogatást tegyen Zogu albán királynál. Hivatalosan még nem erősítették meg **Stojadinovics** jugoszláv miniszterelnöknek a közeli napokra jelzett római utját.

A VELENCEI TALÁLKOZÓ EREDMÉNYEI.

Rómából jelentik: „A helyzet semmit sem változott” jelenti vastagbetűs címmel a *Giornale d'Italia* és ez a megállapítás vonul végig az egész olasz sajtó velencei tudósításain. Valamennyi lap nagy nyomatékkal hangoztatja a római jegyzőkönyvek rendszerének szilárdságát és a Németországgal való együttműködés szükségességét.

Virginio Gayda, a *Giornale d'Italia*ban részleteket közöl a megbeszélésekről. Megállapítja, hogy a velencei tanácskozások kiterjedtek Spanyolországtól Oroszorszáig egész Európára.

Olaszország azt óhajtja, hogy Ausztria és Németország kapcsolatai gyakorlati szempontból is megszilárduljanak.

Ezért a főszerkesztő értesülése szerint — az osztrák nemzeti szocialistákat **fölszólítják a hazafias arcvonalba való belépésre**, mely első lépést jelentene a kormányban való részvétel felé. Ennek érdekében a hazafias arcvonal kebelében nemzeti-szocialista referenst neveznének ki, aki **Schuschnigg** és **Zernatto** államtitkárral, a hazafias arcvonal főtitkárával tárgyalná azokat a kérdéseket, amelyek függőben vannak a két ország nemzeti mozgalma között. A tárgyalások során — jelenti a továbbiakban **Gayda** — megvizsgálták Olaszország és a kisantant viszonyát is.

Ennek folyamán kiünt, hogy Ausztria és Jugoszlávia között semmiféle nézeteltérés nem áll fenn.

Ausztria és Románia között tisztán gazdasági jellegű ellentétek mutatkoznak, még pedig elsősorban az Ausztriába irányuló román kőolajbevétel ellenértékének megfizetése tekintetében. Románia ugyanis azt kívánja, hogy a fizetéseknek csak a fele történjen árúban, a másik fele valutában. Ausztria viszont teljes egészében az árucserre álláspontjára helyezkedik. De ezek az ellentétek nem áthidalhatatlanok. Ami viszont Ausztriát és Csehszlovákiát illeti, a két országot nagyon is politikai természetű ellentétek választják el. Az ellentéteket főként az okozza, hogy Csehszlovákia kifejezetten németellenes és szovjetbarát politikát folytat és Ausztriát olyan politikai rendszerbe szeretné bekapcsolni, mely hivatva lenne elfoglalni az eddigi kisantant helyét. Ausztria létérdeke és nemzeti jellege is kizár minden ilyenfajta kaland lehetőségét.

SCHUSCHNIGG KANCELLÁR NYILATKOZATA.

Rómából jelentik: Schuschnigg, osztrák szövetségi kancellár elutazása előtt Velencében hosszabb nyilatkozatot adott a *Tribuna* kiküldött tudósítójának.

— A velencei látogatás — mondotta többek között — alkalmat adott annak hangsúlyozására, hogy legteljesebb meggyőződésem szerint Olaszországnak és Ausztriának közös érdekei vannak. Ezek az érdekek megegyeznek

az európai politika valamennyi kérdésében és ezért Bécsnek és Rómának egyre jobban ki kell mélyíteni kapcsolatait. A római jegyzőkönyvek nem alkotnak zárt blokkot.

Ellenkezőleg: az aláíró országok arra törekednek, hogy bevonjanak ebbe a rendszerbe más, szomszéd államokat is, amelyek ma még a rendszeren kívül állnak.

Ebből a szempontból nagyfontosságú **Ciano** és **Stojadinovics** megegyezése. A római jegyzőkönyvnek három aláíró állama, Olaszország, Magyarország és Ausztria ma is ugyanazt a politikát folytatja, mint mikor az egyezményeket 1934-ben aláírták.

MUSSOLINI NÉMETORSZÁGI UTJA MÉG APRILISBAN ESEDÉKESSE VÁLÍK?

Berlinből jelentik: Az *United Press* berlini jelentése szerint jólétesült berlini körök egész komolyan számolnak azzal a lehetőséggel, hogy

Mussolini még e hónap vége előtt meglátogassa Hitler Berchtesgadenben.

Valószínűnek tartják, hogy a látogatás során messzemenő olasz-német megegyezés kötésére kerül sor. Ezzel kapcsolatban kiemelik a Németország és Olaszország között az utóbbi időben folyó sűrű diplomáciai látogatásokat. Azt hiszik, hogy az egyik ilyen diplomáciai látogatás alkalmával **Mussolini** és **Hitler** találkozásánál a technikai előkészítésről volt szó. A találkozásnál, melynek ötlete **Ciano** multévi júniusi, majd októberi berlini látogatásáig nyul vissza. — az általános európai helyzettel és valószínűleg Spanyolországgal és az osztrák kérdéssel foglalkoznak.

AUSZTRIA VÁR A HABSBURGOK VISSZAHIVÁSÁVAL.

Londonból jelentik: Schuschnigg kancellár érdekes nyilatkozatot tett Velencében **Vard-Pricenek**, a *Daily Mail* főszerkesztőjének a Habsburg-kérdésről.

— Ausztria — mondatta a kancellár — most nem fogja sem visszahívni a Habsburgokat, sem lemondani nem fog arról a jogáról. Azért nem hívjuk vissza a Habsburgokat, mert nem akarunk politikai kalandot. Mielőtt ez a

Mint egy vasabroncs a mell körül

így érzi a légzésnél az érzelmeszedésben szenvedő. A szédülési esetek, fülzúgások, stb. mellett a légzési nehézségek a 40 éven felüli kornál már az érzelmeszedés jeleit jelentik.

Az egyetlen gyógyszer, amely ezen betegség összes tünetaira erősen hatással van a dr. Mladejowsky-féle Sklerosyrup.

Sklerosyrup oldja a véregekben a mérszeavat. Ilyen módon a vérkeringés újra normális lesz, a szív nyugodtan tovább dolgozhat és sorjában eltűnnek az érzelmeszedés minden tünetei.

Diabetikusok Sklerosyrup „D”-t vesznek, mely cukor nélkül készült. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

lépés bekövetkeznék, meg kell állapítanunk, hogy annak milyen kihatásai lesznek a bel- és külpolitikára. A jelen körülmények között azonban lehetetlen teljes biztonsággal megjósolni ezeket a kihatásokat. Másrészt viszont nem adhatjuk fel azt a jogunkat, hogy visszaállítsuk a monarchiát, mert ha így cselekednénk, akkor saját suverénitásunkat korlátoznánk. Ilyen követeléssel egyébként egyetlen állam sem fordult hozzánk.

AZ OSZTRÁK KANCELLÁR HAZAÉRKEZETT.

Bécsből jelentik: Schuschnigg szövetségi kancellár és kísérete szombaton reggel visszaérkezett Bécsbe. A kancellár az olasz-osztrák határról táviratot küldött **Mussolininek**, melyben jelzi, hogy a legkellemesebb benyomásokkal tér haza.

A DUNAI MEDENCE RENDEZÉSE NÉMET ÉS OLASZ TÁMOGATÁSSAL.

Berlinből jelentik: A *Deutsche Allgemeine Zeitung* Schuschnigg velencei látogatásával kapcsolatban megállapítja, hogy a Róma—Berlin közötti tengely és az olasz—osztrák—magyar római egyezmény rendszere között a velencei megbeszélések minden eddiginél szorosabb kapcsolatot teremtettek.

Rómából jelentik: A *Popolo di Roma* a velencei találkozások tárgyalási anyagából kiemeli azt a megállapítást, hogy a dunai medencében levő államok közötti viszony ujjaépítése csak Olaszország és Németország hathatós támogatásával történhetik. A kisantant három állama közül Csehszlovákiának a római egyezményes államokhoz csatlakozása rendkívül nehéz, mert egyrészt a többi dunai állam nem akarja átvenni Prága németellenes programját, másrészt egyik se hajlandó csatlakozni a szovjet-barát irányhoz.

Ornella Santoliquido tüneményes zongorahangversenye Oradeán

Páratlanul gazdag, fölemelő élményben volt része annak a díszes és minden igazi művésztért lekesedő publikumnak, mely pénteken este az Ujságíró-klubban **Ornella Santoliquido**, olasz gordonkaművész nő csodálatos, színpompás játékában gyönyörködhetett. **Ornella Santoliquido** neve eddig meglehetősen ismeretlen volt előttünk: nem találkoztunk vele sem nagy világhírű koncertdobogók, sem nemzetközi rádióelőadások műsoraiiban. Annál nagyobb volt a meglepetésünk, amikor a művész nő ujjai alatt fölcsendültek Beethoven, Choen, Vivaldi és Scarlatti melódiái s egyre inkább éreztük, hogy ezeket a hangokat nem egy kezdő, ismeretlen muzsikusz, hanem egy vérbeli, istenáldotta tehetségű, ihletett virtuóz csalta ki élettelen instrumentumból. S amint ujjai a fátyolfimonságu, leheltszerű pianissimókból egyik percről a másikra csodálatos könnyedséggel és lendülettel csaptak át a legdühögőbb fortissimókba. — úgy olyan rohamosan fejlődött ki, változott át bennük az ismeretlen kezdőnek szóló érdeklődés az igazi, vérbeli művésznek kijáró tiszteletté, bámulattá és lelkesedéssé.

Ornella Santoliquido bemutatkozásával megnyerte a nagy művészi csatát: bármikor jön hozzánk, mindenkor a legnagyobb szeretettel, megértéssel és — hódolattal fogadjuk (—)

Daladier francia hadügyminiszter új vezérkari tervéről tárgyal az angol hadvezetőséggel

Belgium semlegességi nyilatkozat ellenére is felvonulási terepül szolgál az angol-francia haderőknek

Londonból jelentik: Daladier, francia hadügyminiszter pénteken Manchesterben a francia-angol szövetség villásreggelién beszédet mondott. Ennek során hangoztatta, milyen fontos a világpolitika szempontjából Anglia és Franciaország együttműködése. A földgömb háromnegyedrészén még ma is protekcionizmus és gazdasági önzés uralkodik. Az utóbbi időben Franciaországot erőteljes támadások érték. Már pedig egyedül a szabadságjogok kiterjesztésével biztosítható az emberi társadalom haladása, ellentétben azoknak a fölfogásával, akik az erő, minél hatásosabb kifejezésre juttatásában látják az emberiség jólétének biztosítását. A gazdasági önállóság rendszere parancsuralomra vezet, vagy pedig ennek a rendszernek következményeként jelentkezik a gazdasági önállóság.

Daladier ezután szembefordult azokkal, akik azt hangoztatják, hogy Franciaország a kommunizmus örvénye felé sodródik. Rámutatott Franciaország és Anglia közös törekvéseire, mely az általános leszerelésre irányul. Most szükség van arra, — mondotta, — hogy a demokrata országok biztosítsák védelmüket. Anglia mindig számíthat Franciaországra az emberi szabadságjogokért és békéért folytatott küzdelemben.

MIT TUD A NÉMET SAJTÓ AZ ÚJ FELVONULÁSI TERVRŐL.

Berlinből jelentik: A német sajtó feltűnő formában közli azokat a híreket, amelyek sze-

rint Daladier fontos katonai tárgyalásokat folytat Angliában. A *Lokalanzeiger* szerint

Anglia és Franciaország új vezérkari megállapodást készített el.

Ebben a megegyezésben rendezni akarják azt a kérdést, mi történjék Belgiummal háború esetén. A lényeg nem az, hogy tárgyalni fognak, hanem hogy

Belgium semlegességi nyilatkozata ellenére fenn akarják tartani a Belgiumra vonatkozó vezérkari megállapodást, sőt azt még bővíteni is akarják.

Nagy kérdés, mit szól majd ehhez Belgium, mely az angol-francia tervezetben felvonulási terepként szerepel. Edennek — állapítja meg a lap — igen kényelmetlen kérdésekre kell majd felelnie Brüsszelben.

KÉT OKMÁNY BELGIUM SEMLEGESÍTÉSÉRŐL

Brüsszelből jelentik: Azoknak a diplomáciai tárgyalásoknak az eredményét, melyeket egyrészt Belgium, másrészt Franciaország és Anglia folytat Belgiumnak locarnói kötelezettségeitől való mentesítése tárgyában, szombat este hozzák nyilvánosságra Brüsszelben. Két okmányról van szó. Mindkettőt szombaton délután írják alá Spaak, belga külügyminiszter és Anglia nagykövetei. Az egyik okmány Franciaország és Anglia nyilatkozatát tartalmazza, a másikban a belga kormány elismeri a nyilatkozat átvételét.

Külkereskedelmi tájékozódást nyújt kereskedőinknek a Budapesti Nemzetközi Vásár

(Bucuresti tudósítónktól.) Ismeretes, hogy ezidőszent gazdasági tárgyalások folynak Magyarországgal s hogy ezeken a tárgyalásokon elsősorban kompenzációs alapon lebonyolítandó üzletekről van szó. A tervek szerint Románia főként traktorokat, mezőgazdasági gépeket és villamosági cikkeket venne át Magyarországtól s, fa, zöldborsó és kiviteli feleslegekben mutatkozó egyéb termény ellenében. A román exportörök és a román ipar abban a feltevésben, hogy a tárgyalások eredményre fognak vezetni, máris megfelelő tájékozódást óhajt magának szerezni arról, hogy melyek azok az importcikkek, amelyek majd Budapestről lesznek beszerezhetők. A román kereskedelem és a román ipar két nagy országos központja: a Sfatul Negustoresc és az Uniuire Generale Industriilor Romani exportőrtagjai a tájékozódásra kedvező alkalomnak vélik a Budapesti Nemzetközi Vásárt, amelyet ebből a szempontból megfelelő időben április 30-tól május 10-ig rendeznek. Ezen a vásáron ugyanis kiállításra kerülnek és működés közben is alaposan megismerhetők az összes gépek és eszközök, amelyek egy exportüzlet esetén szöbakerülhetnek. Ezenkívül a vásár nemzetközi kiállítói távoli országok produktumait is bemutatják, ami ugyancsak megfelelő külkereskedelmi tájékozódási lehetőséget nyújt kereskedőinknek.

A vasuti utazási kedvezmények igénybevételéhez szükséges vásárigazolványok az Európa utazási iroda és a Wagons-Lits-Cook

iroda összes fiókjainál személyenként 120 lejért már beszerezhetők. Az utazási kedvezményekkel a Ministerul Industriei si Comerțului vonatkozó rendelete értelmében április 30-tól május 10-ig lehet Budapestre, onnan pedig április 20-tól május 20-ig lehet visszautazni.

TÖRVÉNYT KÉSZÍTENEK A GYÜMÖLCS-TERMELES FEJLESZTÉSÉNEK FOKOZÁSÁRA. A fővárosban nemrég megtartott mezőgazdasági nagygyűlésnek, ahol a király is felszólalt már, jelentkeznek az eredményei. A kormány, hogy lépést tudjon tartani azzal a fejlődéssel, amelyet más országok elértek a gyümölcsstermelés terén, törvényjavaslatot dolgoz ki, amellyel rendeleti úton akarja a gyümölcsstermelés tervszerűségét és újjáfejlesztését megteremteni. A minisztérium ennek alapján átiratot küldött az ország mezőgazdasági kamaráihoz, amelyben utasítja, hogy a termelők és kereskedők részvételével, annak alapján adjanak javaslatot a készülő törvény megszövegezéséhez.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

Kétszázötven éve halt meg Kájoni János a nagy orgonaépítő és dalgyűjtő székely ferencrendi barát

Országgrészünk multjából messze kisugárzik egy név, amelyet a mai ifjuság alig ismer s talán csak a zenei szakemberek tudják, mennyit tett a zenekultúra, az egyházi zene fejlesztése érdekében: Kájoni János, a nagy székely szerzetes, ferencrendi barát, aki kétszázötven évvel ezelőtt halt meg s lelke együtt szállt az ég felé azokkal a gyönyörű dallamokkal, amelyeket ő mentett meg az enyészettől, megőrizve a mai kor számára is a mult századok hervadhatatlan szépségű egyházi muzsikáját.

Kájoni Jánossal aránylag mostohán bánát el az utókor, még a lexikonokban is csak meg van említve a neve, de sem az a hallatlanul gazdag adatgyűjtés, amely egymaga elég lenne arra, hogy egy ember emlékét megőrizze, sem pedig azok az eredeti művek, amelyeket alkotott, nincsenek felsorolva. Pedig Kájoni János a maga idejében többet tett a zenei kultúra érdekében, mint a huszadik században Bartók és Kodály, akik elődeik nyomdokain haladtak, míg Kájoni-nak a vadonban kellett böngésznie, hogy a népzene és a le nem kottázott egyházzene motívumait összegyűjtse és megőrizze.

A nagy szerzetes 1629-ben született. Lázárcán és Ciucsumuluin tanult, a szerzetesi fogadalmát 1648-ban tette le. Azután Nagyszombatban folytatta tanulmányait és ott is szentelték fel pappá 1655-ben. Ekkor ismét Transsylvania került. Călugăreni, Lăzărea, Ciucsumului ferencsrend főnöke lett, majd az ardeali ferences custodia őre. 1676-ban püspöki helynök, 1686-ban pedig pater custodia lett.

A zenei dokumentumok lelkes gyűjtője volt kezdetől fogva. Egyházi énekszövegeket is fordított s rendkívül fogékonysággal figyelte a korabeli zeneirodalmat. Viadana, Banchietti, Rovetta, s mások műveit másolta nagy szeretettel, szakértelemmel és gondossággal és emellett rendkívül sokat tett a csirázó magyar egyházi zene érdekében. — De figyelme kiterjedt a magyar, a román és a cigány népzene le nem kottázott motívumaira is, amelyeket ő mentett meg az elenyészéstől s a magyar zenetörténetben korszakot jelentő följegyzésekben örökítette meg azokat.

Feljegyzéseinek a módja a XVII. században általában használatos orgonatabulatura volt. Rendkívül értékesek azok a kéziratok, amelyek kottásénekgyűjtemények s 1651—76-ból valók. Igen értékes a Kájoni kódexnek nevezett gyűjtemény is, ez Seregély Mátyás és Tasnády Bálint feljegyzéseivel van ellátva és 1634—1671-ből való. Remekmű orgonamisszáléja is, 1667-ből, amely orgonaltánia gyűjtemény. Himnuszgyűjteménye is kivételes érték.

Zenei gyűjtés mellett az orgonaépítéssel is lelkesen foglalkozott. 1659-ben felszerelte a pázméri templom orgonáját, amelynek mintájára építette a ciuci, lazareni, călugăreni jezsuiták számára is az orgonát, s ennek a gyönyörű hangszernek a kezelésére is számos, később szép nevet szerzett orgonistát tanított meg. Kájoni keze alól nőtt fel Alfalvi Péter és Ferenczi Miklós, mind a ketten klerikusok, akikből jeles orgonaművészek lettek. Mindezek mellett Kájoni János agilitása, lelkes munkálkodása betetőzésül felállította 1676-ban a ciucsumuleui híres könyvnyomdát, amely hangjegyek nyomására is be volt rendezve.

Kájoni János 1687 április 25-én halt meg s emlékére érdemes volna kiadni azokat a dallamgyűjteményeket, melyeknek egész életét szentelte.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés feljuttatási helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, fél évre 400
negyedévre 210, egy hóra 70 lel.Magyarországon: Egész évre 90 P, fél évre 45 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: PERÉDI GYÖRGY

Cluji szerkesztő: dr. Sulyok István

Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényez meg és nem adnak vissza.

Csalás választékos magánlevelekre válaszolunk.

BUZASZENTELÉS. Ma, vasárnap. Szent Márk-napján a szokásos búzaszentelés az oradeai róm. kat. székesegyházban délelőtt fél 10 órakor kezdődik. Utána 10 órakor énekes nagymise.

Házasság. Dr. Szathmáry Ferenc ügyvéd, Oradea, folyó hó 25-én, vasárnap délután fél 1 órakor a Tache Jonescu-utcai lutheránus templomban oltárhoz vezeti Solyom Jucikát, Oradea.

Mosoiu Tiberiu földmívelésügyi alminiszter Oradeán. Oradea. Saját tud. Vasárnap délelőtt Oradeára érkezik Mosoiu Tiberiu földmívelésügyi alminiszter, a bihormegyei liberális párt tagozatának elnöke s elnökölni fog a párttagozat ülésén, délután pedig az elhunyt Dudulescu György eszperes temetésén vesz részt. Mosoiu Tiberiu itteni tartózkodása alkalmával felül fogja vizsgálni a kötelező közmunka szolgálatról szóló törvény alkalmazását is.

Értékpapírban 100 milliót ígér az állam a város tulajdonát képező kaszárnyáért. Oradea. Saját tud. Szombat délelőtt dr. Bleda László polgármester elnöke alatt tanácsulást tartott a városi időközi bizottság. Elsősorban az újság-árusbódék bérbeadását tárgyalták. A tanács egyhangúlag meghosszabbította három évvel a régi bérlők (Universul, Viitorul, Dimineața és Hege-dia hírlapiroda) bérlését, a régi feltételek mellett. Ezután ismertették a miniszteri leiratot, amelyben a miniszter értesíti a várost, hogy hajlandó megvásárolni a katonaság használatában lévő kaszárnyákat. A vételár azonban nem haladhatja meg a 100 millió leit s ezt az összeget is csak állami értékpapírokkal fizetné ki. Dr. Bleda László javaslatára, egy, a miniszteriummal közösen megállapított bizottság megalakítását határozták el, amely azután az összes vitás kérdésekben dönteni fog. Végül elutasították a Köblös-telepi lakók kérését a gyár lerombolására és a parcellázásra vonatkozólag, illetve kimondták, hogy ebben az ügyben a polgári bíróságok az illetékesek.

Megnyílik a turdai sósfürdő. Turda. Saját tud. A kitűnő gyógytartalmu turdai sós „Bánya fürdő” — melyet a turdai városi tanács az idén 3 millió befektetéssel modernül kifejlesztett, egy 40 szobás új fürdő-szálló építésével tett még vonzóbbá és értékesebbé: május 15-én megnyílik s várja a gyógyulni, üdülni vágyókat. Turda most is fürdő város, vasúti kedvezményekkel. A városból a fürdőbe rendszeres autóbussz-közlekedés van. A fürdő körüli villák is a vendégek rendelkezésére állanak.

Utcat köveznek az előképzősök Oradeán. A katonai előképzés felügyelősége értesíti az előképzős ifjúságot, hogy április 25-én lesz a közhasznú munka törvényének ünnepélyes életbe léptetése. Az ünnepély istentisztelettel kezdődik, majd az előképzősök néhány rövid műsorszáma következik. Április 26, 27 és 28-án az összehívott alközpontok a város területén közhasznú munkát végeznek. A munkaidő alatt a munkaügyi miniszterium gondoskodik az étellemezésről. Az ünnepély április 25-én fél 12 órakor kezdődik a „Ferdinand király” kaszárnya udvarán és ezen kötelesek résztvenni az összes előképzősök, akik Oradeán tartózkodnak. Az előképzősöknek 8 órára kell gyülekezni a tüzoltó kaszárnyában. Közhasznú munkára a fentjelzett napokon a 4. és 5. számú alközpontokat hívják össze. A munkán büntetés terhe alatt kötelesek az összehívottak megjelenni. Első két nap a Rulikovszky és az olasz temetőt hozzák rendbe, míg a harmadik napon a Nicolae Titulescu utcát fogják kikövezni. Az előképzés felügyelősége kéri, hogy vegyenek részt a hatóságok, intézmények és a szülők minél nagyobb számban. Gheorghe Dumitru ezredes.

Zürichi zariat. Párizs 19.40, London 21.56 fél, Newyork 437.37, Brüsszel 73.85, Milánó 23, Amsterdam 239.47 fél, Berlin 175.75, Bécs — schilling 80.20, Prága 15.24, Varsó 83.15, Belgrád 10.

Kögyűlést tart ma délután 5 órai kezdettel a Katolikus Kör helyiségében az oradeai róm. kat. Egyházközség. Szeretettel felkérjük összes híveinket hogy minél többen jelenjenek meg és vegyenek tudomást az Egyházközség mult évi működéséről. Az elnökség.

Egy nemeslelkű nő halála. Odorhelun pár heti szenvedés után elhunyt Lőrincz József köztisztviselőben álló kereskedő neje, szül. Hartmayer Inén, életének 46-ik második boldog házasságának hetedik évében. A megboldogult nemes, jó szívről volt ismeretes.

SULYOS KONFLIKTUS A VILAMOS-ÜZEM MUNKÁSAI ÉS A KÖZÜZEMEK KÖZÖTT. Oradea. Saját tud. Könnyen súlyossá válható nézeteltérés támadt a villamosüzem munkásai és a közüzemek között. Ismeretes ugyanis, hogy a közüzem hét munkást elbocsátott, néhány nappal ezelőtt pedig újabb 20 munkásnak mondottak fel. A még állásban, illetve felmondásban nem lévő munkások azonban szolidaritást vállaltak társaikkal és a Munkakamaránál bejelentették, hogy 14 nap múlva ők is eltávoznak. (Ugyanis 14 napos felmondásra nemcsak a munkaadónak, de a munkásnak is joga van.) A Munkakamara iparos szakosztályának elnöke, Chis Péter azonnal felkereste dr. Bleda László polgármestert, aki azonban nem volt hajlandó ebben az ügyben tárgyalásba bocsátkozni s az ügy ilyenképpen a munkaügyi inspektorátus elé került. Reméljük azonban, hogy az ügy nem mérgesedik el és az illetékesek áthidaló megoldást fognak találni.

* Női betegségek gyógyításánál a természetes „Ferenc József” keserűvizet gyakran alkalmaz-
zák, mert reggel éhgyomorrra egy pohárral könnyen bevehető, rendkívül enyhe hashajtó hatása pedig gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik. Az orvosok ajánlják.

Ünnepélyes külsőségek között ment végbe az oradeai repülőtér alapkövetétele

Oradea. Saját tud. Péntek délelőtt ünnepélyes külsőségek között ment végbe a repülőtér alapkövetétele.

A várostól tízpernyire az oradea-aradi országút mellett zászlódszobban várta az ünnepélyre érkező vendégeket a már félig kész repülőállomás. Az állomás épületeit több négyzetkilométernyi területen aszfaltsímára ledolgozott tér veszi körül. A síma téren fehérre meszelt kőkövek jelzik a repülőknél a leszállásra alkalmas helyet. Maga az állomás három részből áll: a hangárból, a hivatali helyiségből és az alkalmazottak lakásaiból.

Tizenkét órára már egész gépkocsi-park vette körül az állomás épületét. Legutoljára érkezett Popovici Miklós dr. görögkeleti püspök több egyházi méltóság kíséretében. A püspök fényes papi segédlettel ünnepélyes isten-

Elsőáldozati emlékképek, két színben, csinos, izlases kivitelben kaphatók könyvosztályunknál. A nagyobb méretűek (18x27 cm.) ára 2.50 lel, a kisebb méretűek (14x23 cm.) ára 1.50 lel.

Meghalt Dudulescu György a megyei bizottság elnöke. Oradea. Saját tud. Erzékeny vesztés érte a bihormegyei liberális pártot. Hosszas szenvedés után meghalt Dudulescu György eszperes, a megyei bizottság elnöke. — Az 55 éves, szimpatikus lelkész közszeretnek örvendett s halála osztatlan részvételt keltett. Temetése vasárnap délután lesz Miersigen s a végtisztességben részt fognak venni a liberális párt összes számottevő helyi vezetői.

MÁJUSBAN MEGKEZDIK AZ 1934—1935. ÉVI ÁLLAMI TARTOZÁSOK MÁSODIK FELÉNEK A FIZTÉSÉT. Bucurestiből jelentik: Mint ismeretes, az állammal és közhatalóságokkal dolgozó szállítók és vállalkozók régi követeléseinek kifizetésére a pénzügyminisztérium olyan intézkedéseket fogantatosított, hogy a követelések felét az 1934—35. évi összegekből már most lezárult költségvetési évben kifizette, míg a másik felét az új költségvetési évre ígerte. Ebben az évben tehát az állam és a közhatalóságok hitelezői megint 733 millió 800 ezer leit fognak kapni. Tekintettel arra, hogy a kincstár adóbevételei jók, a pénzügyminisztérium elhatározta, hogy május elsején elrendeli egy 150 millió első részletnek a kifizetését és ha nem jön közbe visszaesés az adóbevételeknél, minden hónap elsején fognak kiutalni a szállítóknak egy nagyobb összeget, amíg az egész követelésüket meg nem kapják.

A most lezárt költségvetési évről is maradt még 256 millió 200 ezer leit összegű kifizetetlen számla. Ezeknek a törlesztésére a pénzügyminisztérium már ki is utalt 42 milliót és minden további hónapban újabb részeket fog fizetni.

Temetés Oradeán. Ardelean Julianna 12 éves korában meghalt. Temetése április hó 24-én délután 5 órakor volt a dr. Lauscu Dumitru-utcai 9. szám alatti gyászaházról a Rulikovszky-temetőben.

tiszteletet celebrált, megáldotta az emléklapot, majd a szertartás után beszédet mondott a repülés jelentőségéről. Beszédében kifejtette, hogy áldásos volna, ha a civilizációnak ez a fontos vívmánya nem a gyűlöletet, hanem a békét szolgálná. Majd kijelentette, hogy „ez a repülőállomás védőbástya, mely veszély esetén elsőnek vet gátat azok elé, akiknek ellenséges szándékkal eszükbe jutna az ország földjére lépni.

A beszéd után megáldotta Popovici püspök a féligkész épületet, majd a megjelent előkelőségek malteres kanállal kezükben — jelképesen — kis munkát végeztek az épületen. Az ünnepélyen résztvevők névsorát híven tükrözi vissza az emléklap, melyet aláírt Popovici Miklós püspök, Bancilla P. Ion prefektus, dr. Bleda László polgármester, Banciu tábornok, a helyőrség parancsnoka, Predan alezredes, Drimba alezredes, Georgescu ezredes, Chirila Augustin alispán, dr. Fildan Emil táblai főügyész, Dragomirescu iskolaügyi inspektor, Cristescu Alexandru, az üzemek elnöke, Jonas repülőőrnagy, a cluji repülőiskola igazgatója, Papoudoff Teodor, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, Farkas István, a Kereskedelmi Csarnok elnöke, Izsák Mihály, a Csarnok titkára, a városi tanács tagjai, Popovici Traian lelkész, Roman Tacian, Zitzmann Ferenc püspöki titkár, Fodor Lőrinc rendőrigazgató, Moga Matei, a Munkakamara elnöke, Muth Gyula, miniszteri delegátus a Kamaránál, Vostinar János városi főjegyző, Bogdan kapitány, a tüzoltó testület parancsnoka, Timotin mérnök, Schustek Adolf, kereskedelmi iskolai igazgató, Radó Pál tanár, dr. Konrad Béla, a neológ izraelita hitközség elnöke, Popovici Mihály vizsgálóbíró és mások.

Clui repülőállomási parancsnok bemutatta a vendégeknek a téren levő két „Flet” típusú repülőgépet. A gépek megtekintése után az ünnepély végetért és a vendégek visszatértek a városba.

A nátha nem ártalmatlan

— Olyan náthám van, hogy nem látok.
— Dörzsölje be a fejét CARMOL-lal* és kösse be egy kendővel. Holnapig nem lesz semmi baja!

* CARMOL a legjobb bedörzsölőszer meg-
hűlés, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.
Ara üvegenként 22 lei

* A vakbélgyulladás veszélye ellen védekezés egyik hatékony módjére abban áll, hogy az ember a hűtött hentesként legalább egyszer a természetes „Ferenc József” keserűvízzel — reggel éhgyomorra egy pohárral — alaposan kitisztítja Az orvosok ajánlják.

Felvétel a romániai premontrei kanonokrendbe. A romániai premontrei kanonokrend előjárása felvételt hirdet olyan 17-ik életévüket betöltött ifjak részére, akik hivatást éreznek magukban a szerzetesi életre és a lelkipásztorkodásra. A felvételekért folyamodók kérvényüket folyó évi augusztus 1-ig terjesszék be Szilágyi M. Dózsa perjel címére (Oradea, str. Ep. Ciorogariu 12.) a következő okmányokkal felszerelve: 1. keresztlevél; 2. bérmentési bizonyítvány; 3. érettségi bizonyítvány; 4. orvosi bizonyítvány; 5. erkölcsi bizonyítvány a hittanártól és a helybeli pébánostól; 6. szülői beleegyezés annak kijelentésével, hogy a szülők nem várnak anyagi támogatást fiuktól; 7. egy bizonylat arról, hogy a katonai előképzés (premilítár) kötelezettségeik belépésükig eleget tettek.

Házasság. Márkucz Lajos és Varga Paula; Oradea, házasságot kötöttek.

Megjelent a Háztulajdonosok Szövetségi hivatalos közlönyének, a „Háztulajdonosok”-nak aprilisi száma változatos és tanulságos tartalommal. A helyi zsurnalisztika örökifjú veteránja dr. Adorján Armin: Régi házak — régi lakások címen közöl igen érdekes visszaemlékezéseket és nyújt értékes tanácsokat a háztulajdonosoknak. Dr. Lengyel Zsigmond felvilágosítja a háztulajdonosokat az április-májusi havi teendőkről és általános utbaigazításokat szolgáltat érdekes megvédése szempontjából. A lap továbbá minden irányban tájékoztatást szolgáltat a háztulajdonosokat érdeklő kérdésekben. Érdekes útjás-ként megkezdte a szakközlöny a folyó évi január 1-től tagokként belépett háztulajdonosok nevének és lakásaiknak a közlését.

Eltemette a rázúdult kötőmég. Turda. Sajat tud. — Súlyos szerencsétlenség történt a Turda melletti sándulestii kőbányában. Munka közben Batage Nicolae kőfejtő munkásra egy meglazult kőhalmaz rázúdult és valósággal maga alá temette a szerencsétlen embert. Társai még idejében kiásták a kőhalmaz alól, de többszöri súlyos csonttörést és komoly belső zúzódásokat szenvedett. Beszállították a turdai kórházba. Állapota súlyos.

A „Sasok” turista egyesülete (Oradea) folyó évi május hó 1., 2., 3. napjain kirándulást rendez a Piatra Craiulin keresztül Baia-Mare és környékére. Indulás reggel fél hat órakor, vízszárazás 3-án Scinin. Sătmaron keresztül a késő esteli órákban. Baia-Mare és közvetlen környezeten kívül a megközelíthető távolabbi vidékek felkeresése is terbe van véve. Részvételi díj: 400 lei, tagoknak 360 lei, mely összegben a kirándulás alatti turista szállások árai is benne foglaltatnak. Szállodai elhelyezkedésről és étkezésről — annak előzetes bejelentése esetén — gondoskodás történik. Jelentkezni lehet folyó hó 26-án estig az egyesület helyiségében (str. dr. Lazar Aurel 14), Mocsáry Sándor írógépvállalatnál, Bul. Regele Ferdinand (Pro Patria üzlet) az 2-polló-palotával szemben, — valamint Gyenge István órák és ékszerész üzletében, str. Alexandri 12. szám és Borsos József egyesületi főtitkárnál (Calvin takarékszövetkezet) Piatra Unirii 5. sz.

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VASAR

április 30-tól május 10-ig.

A gyári és kézműipari termelés hiánytalan bemutatója. 30 külön csoport. — 5 külföldi állam.

50 %-os utazási kedvezmény

A CFR vonalain csak visszautazásra április 30-tól május 20-ig azok részére, akik április 20-tól május 10-ig utaztak a vásárra.

A magyar vasutakon úgy az oda mint a visszautazásra. Az oda utazásra április 20-tól május 10-ig a visszautazásra április 30-tól május hó 20-ig.

Vízummentes határátlépés.

Vásárgazdálkodó egyenként 120 lejért, vagy mint díjtalan felvilágosítás kapható az Európa utazási iroda, Banca Dacia Oradea. Bulevardul Regele Ferdinand No. 9. és a Wagons Lits-Cook iroda összes fiókjában.

Szeckesatői üzenetek

L. D., Merourea-Ciuc. 1. Tévedésből jelent meg, hiszen bő anyag áll a rendelkezésünkre. 2. Ettől függetlenül irásait szívesen elolvassuk s ha értékes, színvonalas munkát találunk közzétűk, természetesen örömmel közöljük. — R. Gy., abszolvens. Levelének utolsó mondata így hangzik: „Ha verseim között felhasználható akad, kérem a m. t. szerkesztőség igénybevételét.” — Irjon azonnal, mert égünk a kíváncsiságtól, hogy tulajdonképpen mit vegyünk igénybe, a verseket, avagy a mélyen tisztelt szerkesztőséget?! — F. M. „Vajon meghalok?” című versével „S ott vagyok a halálos ágyon”, így van ez látja! Bizony, bizony. Már a szentesi kántor is megmondotta, hogy ritka ember kerül ki a halált. — De a versei azok nagyon gyöngék... — S. M. Levelét és a beküldött két verset eljuttattuk a gyermekrovat szerkesztőjéhez, akitől rövidesen választ fog kapni. — S. K., gyógyszerész. Kedves üdvözlését s a szíves tanácsot hálásan köszönjük; az ottai foglalkozunk és megpróbáljuk megvalósítani. — „Kezdő méhészt”. „Méheszeti közlöny” címen az E. M. E. (Transylvanai Méhészt Egyesület) kiadásában jelenik meg kitűnően szerkesztett szaklap. Szerkesztősége és kiadóhivatala Cluj, Strada A. Mureşan 10. A lapot az E. M. E. tagjai tagsági illetmény fejében kapják. A lap megjelenik havonként egyszer. Mutatványszámot, illetve belépési nyilatkozatot küldünk. — „Kertész”. 1. Helyről nem tudunk, de érdeklődtünk illetékes helyen s amint választ kapunk, továbbítjuk. 2. A kéredezett kertész címe Berki András Bistrița, Sörgyáriroda. 3. A kéredezett lap előfizetése negyedévre 100; félévre 180; egész évre 350. A lapra egyébként csak ott lehet előfizetni, ahol megbízott utján nem árusítják; az előfizetési díj előre fizetendő. 4. Tokaji Oláh Béla címe: dr. O. B. Oradea, Str. Sf. Jeromos 4.

ÉRTESÍTÉS.

Értesítem a m. t. hölgyközönséget, hogy női divatszalonomat str. Bratianu 14. szám alatt megnyitottam, ahol női- és gyermekruhák a legjobb külföldi modellek után készülnek. Tisztelettel Bognár Irma.

SPORT

Pontot adott le a Venus és a Rapid FC

Főlényesen győzött a CAO a fővárosban

Szent György napján teljes bajnoki forduló bonyolítottak le az A) ligában. Ha meglepetés nem is, váratlan eredmény több akadt. A két előlvas, a Venus és a Rapid FC pontot hagyott Oradeán, a Crisana, illetve a fővárosban az AMTE ellen. A CAO végre magára talált és jó játékkal főlényesen intézte el a Juventust. Az Unirea Tricolor sorsa beteljesedett, vereséget szenvedett s így már semmi sem mentheti meg a kieséstől.

Részletes eredmények a következők:

A) ligában.

Timisoara: Kinizsi ILSA—Unirea Tricolor 5:3 (2:3). Góllövő Chirciu (2), Bajusz (2), illetve Jordache, Schileru, Cárjan. A Kinizsi ezzel a győzelmével elkerült az utolsó helyről.

Arad: Victoria—Gloria 3:1 (2:0). Góllövő Felcan H. (2). Cocuban, illetve Mercea.

Bucuresti: AMTE—Rapid FC 2:2 (1:0). Góllövő: Patrîn, Leb. illetve Auer, Moldovan. — CAO—Juventus 3:0 (1:0). Góllövő Kovacs (2) és Kocsis.

Cluj: Universitatea—Ripensia 2:1 (0:1). Góllövő: Szaniszló, Plojesteanu, illetve Schwarz.

Oradea: Crisana—Venus 1:1 (1:1). Góllövő: Popescu, illetve Pop öngól.

B) ligában.

Nyugati csoport:

Baia-Mare: Phönix—TMAC 1:1 (1:0). Lugoj: Vulturii—Crai Jovan 2:1 (1:0). Craiova: Rovina Grivițe—Olimpia Sătmar 1:0 (0:0).

Alba-Iulia: Unirea—Mureş 3:0 (1:0). Carei: Victoria—Soimi 1:0 (1:0).

Keleti csoport:

Braila: Franco Romana—Jahn 10:2 (4:1). Brasov: ACFR—Textila 2:0 (1:0). Bucuresti: Sportul Studentesc—IAR mérkőzés az eső miatt elmaradt.

Constanta: Victoria—DUIG mérkőzés elmaradt mert a DUIG három játékosát erőzköskor a pályaudvaron megverték, úgy, hogy a játékosokat kórházba kellett szállítani.

Hányvismecetetés

Ida néni és Samu bácsi Kosáryné Réz Lola könyve

Ida néni, a zsémbes, szeszélyes, örökké sértődött, vénülő leány, az egyik család „háziárkánya” — és Samu bácsi, a házsártos, örökké elégedetlen, kákán is csomót kereső agglegény, a másik család „háziársarnoka” a hősei ennek a regénynek. Az ő alakjuk köré kristályosodik ki a cselekmény, az ő személyük köré csoportosulnak, peregnak az események, melyeknek kifejtésében filmszerűen elbűnk vetül két mai család belső élete, minden szépités nélkül, a maga izzig-véig emberi, lélelteli valóságában, a maga ezernyi gondjával, bajával, örömeivel és bánatával, hol egészen hétköznapi, hol sajátosan mai problémájával. Két mai család — mai öregekkel és mai fiatalokkal. De az a mód, az a kedves mesterkedés, ahogyan ez a két család Ida néni és Samu bácsit — külön-külön háziársarnokokat — egyesült erővel összehozni igyekeznek, a boldog békeévek derűs hangulatát varázsolja vissza. S ahogyan félig önző, félig jóindulatú, de mindenesetre kedves és rokonszenves fardozásuk, csalafintaságuk közben nem veszik észre, hogy kiszemelt „áldozataik” — Ida néni és Samu bácsi, akik kézzel-lábbal kapálóznak a „gonosz rokonok” terve ellen — minden mesterkedés nélkül, vagy éppen ellenére: egy fogorvosi várószoba meghitt, csöndes sarkában egymásra találunk s naiv, eleinte önmaguk előtt is titkoló, szemérmes szerelmre gyulnak egymás iránt: — jóleső mosolyra fakaszt. S az eddig hiába sóvárgott, de most végre megtalált, mindennél többet érő szeretetet átforgató melegétől immár rokonszenvesse vált Ida néni és Samu bácsi személyén keresztül — kemény munkában és nélkülözésben, de tiszta, depis boldogságban — két fiatal szív is egymásra talál és visszatér a már-már elhagytni készült családi tűzhelyhez az alapjában véve becsületes, de egy pillanatra megtévedt apa is.

A szeretet és önfeláldozás, a család és az otthon himnusza ez a könyv, mely hol megkönynyeztet, hol jóleső mosolyra derít és megtanít újra hinni a szépségben, jóságban s a családi élet szentségében és tisztaságában.

SZÍNHÁZ

ORADEA (Thália-társulat):

Vasárnap délután 3 órakor: Cigány. (Olcsó helyarakkal.) — Delután 6 órakor: Húilo falevel. (Rendes helyarakkal.) — Este 9 órakor: Házasság mutyiban. (Rendes helyarakkal.)

Hétfő délután 5 órakor: Csárdás. (Olcsó helyarakkal.) — Este 9 órakor: Özönvíz előtt.

Kedden délután 5 órakor: Jöjjön elsején. Olcsó helyarakkal. — Este 9 órakor: Muskátlis ablak. (V. I. Popa, több mint százszor adott vigjáték ujdonsága, Gróf László fordításában.)

Szerdán délután 5 órakor: Eső után köpönyeg. — Olcsó helyarakkal. — Este 9 órakor utolsó bucsú előadás: Özönvíz előtt. Rendes helyarakkal.

— Vasárnapi előadások. Vasárnap három előadást tart a színház. Délután 3 órakor olcsó helyarakkal a Cigány, délután 6 órakor Húilo falevel operett revü, rendes helyarakkal, míg este 9 órakor szintén rendes helyarakkal a Házasság mutyiban című operett ujdonságnak lesz második előadása.

— Özönvíz előtt, premier, hétfőn este. Hétfőn este mutatja be a színház Nagy István az Özönvíz előtt című háromfelvonásos színművet. A bucsú utáni Magyarországi életéből merített darab tárgyát, a nagytehetségű, fiatal szerző, mégpedig annak az alámerült társadalmi osztálynak a köréből, amely nem tud megállani a polgári rétegben, fizikai munkás sem tud lenni és elkallódik az osztályok határain. A rendkívüli színpadi érzékekkel felépített izgalmasan érdekes meséjű, valóban mai darabra nagy ambícióval készült a színház, mert Nagy István darabját a Szépművészeti és színház drámapályázaton egyhangulag kitüntette a bíráló bizottság.

— Muskátlis ablak. Victor Ion Popanak, a kiváló román írók egyik legszebb, legemberibb vigjátékát mutatja be kedden este a színházunk. Gróf László fordította a Muskátlis ablakot magyarra és ugyancsak ő is rendezte a darabot. — Bucurestiben több mint 100-szor játszották a Muskátlis ablakot és valószínű, hogy a kitűnő darab nálunk is nagy sikert fog érteni.

— Szerdán délután 5 órakor az operett együttes bucsuja és az alkalommal a nagysikerű Eső után köpönyeg kerül színpadra olcsó helyarakkal.

Az ismeretlen Juliánusz

Írta: Rády Elemér

Unnepek, jubileumok hosszú sorában, csaknem szóltanul, szinte észrevétlenül haladunk el a hétszáz év távlatából felbukkanó Juliánusz barát egykor legendás, ma már csaknem ismeretlen alakja mellett. Ha egy lelkes történész, fáradhatatlan Juliánusz-kutató, Bendefy László dr. egy hatalmas, kétszázoldalas monográfiával (*Az ismeretlen Juliánusz.*) nem idézi fel emlékét, vajjon kinek jut eszébe, hogy hétszáz esztendővel ezelőtt, 1237 egyik januári napján tért vissza fáradtsággal, szenvedéssel teli úttjáról a legnagyobb magyar utazó, akit a hit ereje, a tudomány szeretete és a távolkeleti magyar őshaza nosztalgiája vitt két esztendőn keresztül európai keresztény ember előtt ismeretlen, vad vidékekre, nomád néplörzsek közé, ezer és ezer akadály között, nem egyszer a halál mesgyéjén, hogy az Ázsiában maradt magyar testvéreket felkutassa és elvigye hozzájuk a keresztény hit ígét?

Ki ez a férfi, akinek alakja olyan plasztikusan domborodik ki Bendefy dr nagy tudással és ugyanannyi lelkes szeretettel megírt könyvének lapjairól? Ez a hős, aki az akkori európai „tudomány” fantasztikus elképzeléseivel és rémmesével szembeszállva elindult távol kelet ismeretlen messzeségé felé: egy egyszerű domonkosrendi szerzetes. Annak a rendnek tagja, amelyet Pál atya telepített meg Magyarországon 1000 körül, hogy kelet pogányainak megtérítését elvégezzék. Pál atya kilencven rendtársával és fáradhatatlan későbbi utódai hatalmas munkát végeztek. A magyarországi „dömés” kolostorokból évről-évre bátor misszionáriusok indultak el a Kárpátokon túlra, kúnok, bolgárok és ma már ismeretlen népcsoportok közé, hogy a nyugati nagy keresztény szellemiség részeseivé tegyék az ígéretes eszkezeivel a keleti barbárokat. Kemény viharokhoz, küzdelmekhez, veszélyekhez szokott férfiak voltak ezek a „prédikátor testvérek”, akiknek — míg egyik kezükben a bibliát és keresztet tartották, — a másikkal a kardot és fegyvert kellett forgatniok. A domonkos atyáknak nem mindig adatott meg, hogy „cruce et aratro” keresztel és ekével szelidítsék civilizációra és kultúrára Európa új, friss, félig még nomád népeit. Nekik vad vidékeken, vad, nomád népekkel, ázsiai viharokkal, vadállatokkal kellett megküzdeniök az íge hirdetése mellett. Ezek a férfiak életük javát úton, erdőben, pusztaságokban, mocsarak és vadvizek között föltöltötték s napról-napra az élet és halál mesgyéjén járva, a kemény, téli hidegekben és szinte kibírhatalan nyári hőségekben, keleti viharokon és őszi eszésekben küzdve át magukat. S ha egy-egy dömésbarát missziójátvégzetten néhány napra megpihent a hazai kolostor csendjében, itt új és nagy álmok fogantak és újabb küzdelmes missziók képei bontakoztak ki.

Ezekben a ritka, csendes órákban olvasgatták a domonkos barátok Anonymus krónikáját, a *Gesta Ungarorumot* s itt és egyéb — ma már ismeretlen hazai krónikákból hallották, hogy „van ezen a dunamenti Magyarországon kívül egy másik, nagyobb Magyarorszá is valahol messze keleten. Így mondják ezt az idegen világkrónikák is. Valamennyi egybehangzóan azt állítja, hogy abból a távoli Magyarországból indult el vándorútjára lörzse élén a hét vezér, mivel ott már annyira megszorodtak, hogy földjük a lakosok nagy sokaságát, a százezrekre rugó nyájukat, méneseiket és csordákat eltartani már nem tudja.”

A hírhirdetés szent missziójától fűtött lelkében így fogant meg a nagy gondolat: felkutatni az elhagyott ősmagyarokat és kivezetni őket a pogányság mélységeiből a krisztushit szebb, magasabb régióiba. Szinte emberfeletti feladatnak látszott, de a domonkos atyák kemény férfiak voltak, akiknél a szándék gyorsan ért tetőre. Kiválasztottak maguk közül négy barátot, köztük Ottó atyát s megbízták őket,

keressék fel véreinket, bárhol is akadnának rájuk. Nagy és hősi vállalkozás volt ilyen úton indulni, de a négy barát nem habozott. Elindultak Kunországon, Bulgárián, a Fekete-tengeren keresztül. A megpróbáltatások egész sorával kellett megküzdeniök. Kis társaságuk a hároméves út ezer veszedelme és küzdelme alatt egyre fogyott. Végre csak Ottó atya élt négyük közül. Kereskedőnek öltözve vándorolt folyton előre, előre, de mindig teljes bizonytalanságban: minden meghatározott cél és irány nélkül. A sok viszontagság, nélkülözés és koplalás szervezetét már erősen aláásta, amikor megérkezett „egy bizonyos pogány országba”, ahol néhány magyarul beszélő egyénre akadt. Ezek felvilágosították, merre laknak azok a törzsek, amelyekhez ők is tartoznak. A törődött barát érezte, hogy nem lesz tanácsos tovább mennie, hanem helyesebben cselekszik, ha visszafordul és értesíti rendtársait az általa elért eredményről. Ottó atya visszatért kolostorába, közölte rendtársaival sok érdekes tapasztalatát, majd visszatérte után nyolcadnapra meghalt.

Az Ottó kísérlet mérhetetlen szenvedései azonban nem riasztották vissza a domonkos atyákat és nem adták fel a reményt, hogy az Ázsiában maradt magyarokat felkutassák. 1235-ben Juliánusz barát négy társával ismét útrakelt arrafelé, ahol a messi-messzi láthatáron az ismeretlen őshaza képe intett feljűk.

Ennek az útnak, amely egyaránt hősi tett, mint misszió és mint tudományos expedíció, minden adatát feldolgozza Bendefy, közzéadva mindent, amit Juliánuszról az egyházi és világi krónikák és a történelemtudomány hat száz év alatt feljegyzett. Ennek a Juliánuszi útnak az adatait elsőnek Richardus, vatikáni szerzetes feljegyzéseiből ismerjük, aki Juliánusz tollbamondása alapján készítette el ezt a minden útirajznál érdekesebb beszámolót.

1235 május elején indultak el Konstantinápoly felé Juliánuszak királyi lovasok kíséretében azon az úton, amelyet a kereszteshadjáratok seregei is használtak. Innét harmincnapos tengeri út után jutottak el Matrikába. A bolgárok és alánok földjén vándoroltak tovább egy esztendeig mérhetetlen szenvedések között. A Richardus-féle jegyzőkönyv mondja el a bulgár fővárosban töltött rettenetes tél kín-

RENDES SZÉKLET

egyike a szervezet legfontosabb funkcióinak. Ha a bélműködés szabályos és tökéletes, az egész szervezet kifogástalanul, jól működik, a közérzet jó, a munkaképesség növekszik. A rendes széket az ARTIN dragée idézi elő. Ez a kiváló hashajtó nem okoz görcsöket, a szervezet még huzamos használat esetén sem szokja meg és hatása állandóan egyforma.

Rendes széket ARTIN dragée révén!

A Dr. WANDER üzemek készítménye.

jait, ahol senki sem akarta őket befogadni, a nyári hőségtől tüzes homoksvatagon keresztüli negyvennapos vándorlás szenvedéseit s a száraz szavakból is kiérezni azt a meghatottságot, amelyet a hős Juliánusz barát érezhetett, amikor az első magyar telepre érkezett, ahol „amint meglátták őt s megértették, hogy magyar, házról-házra s faluról-falura vezetik”. Mindenhol megértik Juliánusz barátot, emlékeznek a 3—400 esztendővel ezelőtt elszakadt testvérekre. Egy hónapig volt Juliánusz barát az őshazai magyarok között s azután hazahívta a kötelességtudat. A magyarok új utat mutatnak s Juliánusz már erre veszi útját. Ugyanolyan kalandok és küzdelmek után 1237 januárjában kopogtat be a sárospataki rendház kapuján.

Azok a tapasztalatok, azok az ismeretek,

MEGTALÁLTAM A MOSOLYOM

Már évek óta kalapomnál hordom varázsvirágom: gyermekmosolyom s ne tartatok hazugnak, ha kimondom, hogy evvel mint egy bűvész túladok a bosszúságon, a bajon s a gondon.

S tegnap baj ért. Már ágyban észrevettem, hogy elvesztettem tiszta mosolyom; cipőm a rendesnél idegesebben húztam: zsinórja elszakadt. Kicsiny dolog, de az ég beborult felettem.

Nem izlett reggelim. Meggondolatlan megjegyzést tettem az anyám előtt s ő asszonykőnyvet hullatott miattam. Valami semmiséget a kutyám megvertem. Ő meg csak nézett riadtan.

Az utcán köd volt. Minden öröm torkán kést éreztem. Komor ködök mögött vigyorgott a Sas, mint gonosz boszorkány, lidérces tűznél rontást, átkokat szűrt át a hullaszínű napretortán.

Hamis kottából kezdtek énekelni az összes madarak. A gyermekek az iskolában nem tudtak felelni. Az egész élet szekundát kapott, mert kérdésemet nem tudott felelni.

Az Istent is kérdeztem, aki máskor oly atyásan felelt nekem nyomorról, bajról, bűnről, meghalásról, hogy megnyugodtam. — Mostan néma volt s megdermedtem a szörnyű hallgatástól.

Igy tartott egy nap és egy éjen által. Ma hozzám jött egy börtönből kijött gyilkos. Ruhát kért bünbánóvá váltan. Megsimogattam belpoklos szívét s a mosolyomat újra megtaláltam.

(Nem véletlenül és nem a szerencsén múlik, ha megtalálom mosolyom. Isten fája mosolyt hullat, ha lent én imádkozom, gyónok, vagy jót teszek. Mennyet veszek Jákóbként tálnyi lencsén.)

Mosolyom újra kalapomra tűztem s megfürdött rögtön az egész világ egy megifjító víg pünkösdi tűzben. Nyitott könyv lett az Isten szíve is: élet, halál értelmét kibetűztem.

Bár itt maradna e mosoly örökre, mert Pokol felett függünk, Istenünk kegyelme hajszálan s lentről röhögve néz fel a Sátán. Aki mosolyog, nyelvet nyujthat az összes ördögökre!

MÉCS LÁSZLÓ

amelyekkel gazdagodva Juliánusz visszatért. az európai tudományban új perspektivákat nyitottak. Ő volt az első európai utazó, aki Ázsia rejtélyes vidékeit megjárta s a személyes élmény erejével szakította szét a babonák és mesék vastag szövetségét, amelyet az ismeretlen vidékre borított a tudatlanság. És az ő elbeszélései nyitották a magyarság számára is új perspektivákat. Vajjon mi lett volna a magyarság jövője, ha Juliánusz nyomában valóra válnak a nagy elgondolások s ha nem jön néhány év múlva a tatárdulás és a Sárga tenger el nem önt mindent, köztük IV. Béla és Juliánusz nagy terveit is. A tatárpusztítás megölt mindent s elborította Juliánusz emlékét is.

Juliánusz nyomában szerencsésebb népek fia indultak meg másodszer is felfedezni Ázsiát s Juliánusz emléke poros vatikáni levéltárak pergamenjein sárgult. 1740-ben bukkant rá újból *Dezernitzky* József magyar kegyesrendi tanár római levéltári kutatásai alkalmával egy XIV. századbeli kodex másolásánál. Azóta újból él Juliánusz alakja s bár Pray Györgytől Vámbéry Arminig, nem egy történész akarta a Richardus-jegyzőkönyv hitelességét kétségbevonni, a magyar történelemtudomány *Fehérpataky* Lászlóval, *Szabó* Károlylyal, *Fraknói* Vilmosossal, *Zichy* Istvánnal, *Gombocz* Zoltánnal és *Hóman* Bálinttal az élen, igazságot szolgáltatott Juliánusznak.

*

Hétszáz esztendő történelmi távlatából mi-ben látja Bendefy Juliánusz jelentőségét? „Juliánusz volt az első — írja. — aki beteges képződésből a pozitív tudás, a földrajzi igazságok világába vezette el a „művelt” nyugatot. Ő volt az, aki elsősorban paptársai körében, nemkevésebb a római udvarnál meggyőződéssel hirdette, hogy Keleten is csak emberek laknak és a Beatus-féle térképek rémeseiből mi sem igaz. Juliánusz tapasztalatai bátorították fel a pápákat, hogy a későbbiekben mind gyakrabban küldjenek ki hittérítőket, követeket, vagy megfigyelőket a távolkeleti országokba. Ha Juliánusz nincsen, ha az ő magyar akarata, tudása és acélos kitartása nem győzedelmeskedik a sötét misztikumok felett, talán évszázadokig késik még Belső-Ázsia felfedezése.

PAUL CLAUDEL

Írta: HESZKE BÉLA

Jaques Madaule „Le Génie de Paul Claudel” c. kitűnő művében találóan jellemzi a modern katolikus irodalom legnagyobb képviselőjét, midőn Claudel az „időtlen” zsenik közé sorolja. Ez magyarázza meg a tény, hogy nálánál sokkal tehetségesebbek, irók közismertebbek és feldicsértebbek, mint ő, de ma már azonban kétségtelen, hogy senki nálánál jobban elismertebb, s nagysága senkinél jobban nem értékelt, mint az övé. Nem tagja a francia Akadémiának. Molière sem volt tagja a „halhatatlanok” társaságának. A zseniális embereket ritkán ismeri el s igazolja a jelen.

Az ő számukra a jövő idők távlatát tartogatja az igazi megértést és a teremő emberi szellemnek kijáró általános nagy elismerést. Természetesen ezzel nem akarjuk Claudel a félreismertség, a megnevezettség és mellőzés mártírjaként olvasóink elé állítani. Claudel nem kell már „felfedezni.” Wilde Oszkár mondja: „Egy dolgot nem lehet eltitkolni: ha valaki zseniális.” Claudel zsenijének az elismerése pedig ma már nemcsak katolikus részről történt meg, hanem az úgynevezett „semleges” és „ellenséges” táborból is elhangzottak az elismerő és dicsérő szavak. Sajnos, amilyen nagyon tisztában van az irodalmi „elite” Claudel nagyságával, éppen olyan ismeretlen az az olvasók nagy tömege között. Inkább többet tudnak Claudelről, a diplomátáról, mint Claudelről, a költőről és íróról, a francia katolikus megújulás irodalmának kétségtelenül legzseniálisabb képviselőjéről. Nem egyedülálló eset ez a szellemtörténetben. Az ember egyenként okos és megértő lehet. Mikor tömegben van, kevésbé az. Wagner, annak idején boldognak tartották. Rodin is nevelőg tárgya volt, jóideig, mert nem értették művészetét. Claudel zsenijének megnyilatkozása azonban mindezek a jelenségek nélkül történt. Nem értették meg, de nem mosolyogtak felette. Ma is csak kevesen értik. Claudel nem a tömegek

Ezért állíthatjuk, hogy Juliánusznak Távolkelet felfedezésében tulajdonképpen ugyanaz az úttörő szerep jutott, mint Amerikát illetően Kolumbusz Kristófnak. Juliánusz Kelet Kolumbuszal!”

Ne feledjük, hogy XI—XII. században és a XIII. század elején Földünk száraz felületéből aránytalanul kevesebbet ismertek az emberek, mint az ókori geográfusok. Juliánusz útja tehát közel akkora területet tett ismertté nyugat előtt, mint az akkor ismert Európa volt. A magyar domonkos szerzetes munkássága emellett kimondottan úttörő jelentőségű, mert azok a keresztény papok és európai kereskedők, akik nyomába léptek, mindig újabb és újabb területeket hódítottak meg az ismeretlenség birodalmából a tudomány világosságá számára. Juliánusznak köszönheti tehát a tudomány, hogy a többiekéről ne is szóljunk, *Piano de Carpino*, *Andreas de Longjumeau*, *Willelmus de Rubruk*, *Marco Polo*, az idős *Polok nagyjelentőségű utazásait*. Részletekben ez utóbbiak talán több eredményt értek el, de szerencsésebb körülmények között is utazgatnak, mint a végén mindenkitől elhagyott, magára maradt, koldus, magyar domonkosbarát. Am ha így van is, az átülő erejű siker feltétlenül Juliánuszt. Míg a többiek részleteket adtak, ő lemondásokkal és küzdelmekkel tele útjával új korszakot vezet be a földrajztudomány történetébe: a nagy felfedezések hőskorát!

... Juliánusz volt az első, aki hírt hozott Dzsingisz kán haláláról és Ogotáj trónfoglalásáról, a karakorumi aranypalotáról és a tatár hadsereg haremódoráról. A leigázott országok lakossága szomorú jövőjének ecsetelésével megdöbbentett és felrázta a tatárság közeledésének ellenére is apatikus Európát. Amit a leigázott népek megdöbbentő sorsáról mond, az utolsó betűig beigazoldódott nálunk a tatárjárás idején, amint azt *Rogerius „Sivármás ének”-ében olvashatjuk*... Juliánusz jelentése az egyetlen kútfő, amely Batu kánnak IV. Béla királyhoz intézett ultimátumát teljes terjedelmében közli. Ugyancsak a jelentés záró fejezetéből tudjuk, hogy Juliánusz haditudósítását Béla király számos nyugati fejedelemmel, püspöknek, érseknek kézbesítette, hogy tőlük vesélyeztetett országa számára segítséget kér-

jen... Juliánusz történelmi személyisége a két úttörő szülő jelentésekből döbbenetes erővel bontakozik ki hét évszázad távlatában szemünk előtt. Egyetlen ember, egyetlen magyar, a sok szenvedésben megtört testű barát, az, aki a tenger, mocsarak, a véget érni nem akaró pusztaságok minden veszedelmén, sok ismeretlen és elenséges indulatú népén, felvonuló hadseregeken, lángban álló országokon, már az orosz síkságon hőmpölygő tatáráradaton keresztül hírt hoz az Európát, a nyugati civilizációt fenyegető, végzetes veszedelemről...

... Már elindult a tatár sereg... A Kárpátok szorosait menekülő kúnok tömegei lepik el. A hajdani Döntői hazában vajudik az idő méhe. Az eljövendő esztendőök véres árnya nehezül a lelkekre. Mindezt egyetlen ember tudja Európában legjobban, Juliánusz. Ő már tudja, milyen borzalmaknak nézünk eleje s tudja azt is, mi vár arra, aki a tatárok fogóságába jut... És mégsem habozik, amikor királya a második útra küldi. Juliánusz az első tudományos, magyar utazó és a legelső európai, aki eljutott a titokzatos Ázsiába. De nemcsak időrendben, hanem az erények minden fajtájában is legelső maradt minden idők magyar utazói között, sőt világviszonylatban sem tudunk egyhamar hozzá fogható találni. Juliánusz a veszedelmekkel szembeálló és a járadalmakat vállaló hős utazó és a céljait a végtelenségig kitarító tudós örök mintaképe! Mint kutató, mint hittérítő s mint ember, egyaránt a legelső sorba tartozik!

Igy bontakozik ki előttrünk Juliánusz alakja: a tudós, a hős és vallásának egyik legelső apostola. És a hétszáz esztendő távlatából felénk intő Juliánusznak a mi számunkra is van ma is időszerű tanítása. Ő hirdeti felénk, hogy a hit és fajszeretet összeölelkezése olyan erő, amely nagy és csodálatos alkotásokká terebélyesedhetik. Az a szobor, amelyet Juliánusz barát késői rendtársai most készíttetnek s amely ott fog majd állani Buda valamelyik meghitt sarkában: ezt a nagy és örök-ké időszerű tanítást fogja hirdetni, minden korok magyarjainak.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindent a „MAGYAR LAPOK”-at.

írja. Azonban eljön az idő, midőn a mai anyag- elv gondolkodás visszahatásaként bekövetkező teljes lelki újjászületés, a metafizikainak a felsőbbségét valló korszellem kialakulásakor, amelyben hiszünk, Claudel az egész világ nagy írója lesz s könyvei a legszelebb rétegek olvasnivalóját fogják képezni.

A claudeli vers titka.

Joggal kérdezhettük azonban, hogy mi az oka a claudeli művek látszólagos „érthetlenségének”. Ritka jelenség az irodalomban, hogy egy író már életében az olvasók legszelebb körében, az egész világon, megértésre találjon. Ritkák a „századok költői”. A világirodalomban kevés Victor Hugo található. Kevés költő vagy író képes egy hosszú életben úgy adni teljes egészében az egyéniségét, hogy a nagy közönség minden tagja magába fogadja. Claudel teljesen önmagát adja műveiben, azonban benne látszólag semmi sincsen, ami a zseni romantikus fogalmát fedné. Nem impulzív. Nincsenek viharzó jelenségek a külső életében. Semmi „rendellenesség”, amit sokan a zsenialitás járulékaának tekintenek. Megnevezettségében is megértett alkotóművész ő. A háború előtti időkben sznobizmusból beszéltek és írtak róla. Manapság szükségéből olvassák azok, akik hogy dogmatikus léleknek a katolicizmus prizmián átszűrte mélységét akarják megismerni és megérteni, saját énjüknek részévé tenni. De milyen kevesen értik meg őt! S vajjon mi az oka ennek? Egyszerűen az, hogy az olvasók legnagyobb része nem tudja Claudelét olvasni. Mert aki Claudel alexandrinusait csak úgy minden előzetes tanulmányozás nélkül, folyékonyan, mint a nap híreket olvasni kezdi, hang és szóáradatot kap és nem claudeli verset. Ismerni kell az alexandrinus vers tizenkét tagjának, ennek a tizenkét hórnak a titkát, s akkor érezhető a claudeli vers csodája, a zeneiség, ami annak idején a szimbolista költők verseit halhatatlanná tette. Claudel szimbolista költő, „Poeta doctus”, s aki olvassa, az is egy kicsit „doctus” kell hogy legyen.

Erre sokan azt jecveznek meg, hogy ilyenformán Claudel mindig a szellemi „elite” kö-

tője marad, mert az átlagolvasó nem lesz képes soha megérteni őt. Alaptalan aggodalom. A francia romantikusok a múlt század közepe felé hasonlóképpen „érthetetlenek” voltak, mert új szokásuk, új rimeik, új szóképek voltak. S manapság az utolsó marseille-i szatócés megértene az írásaikat, ha felolvásnák neki. A szimbolista „érthetlenségéről” és „megértéséről” nem is beszélünk.

A költő élete.

Claudel 1868-ban született. Vidéken. Párizsban tanult s a szinte morózus s mindig társatlan fiatal Claudel akkor még monista volt, de nem meggyőződésből, hanem inkább azért, mert abban az időben az anyagelvi gondolkodás szócsöve volt azok az iskolák, ahová ő járt. Azonban ez nem tartott sokáig. A renai és taini filozófia mellett felébredt benne a katolicizmus adotta egyetemes életszemlélet és filozófia utáni vágy. A fiatal Claudel lelke nem igazságokat, hanem az Igazságot kereste. Hűszéves korában „megért”, ha ugyan ezt a szót szabad használni. Claudeire, akinek dogmatikus lelke tulajdonképpen mindig katolikus volt. „Ma conversion” (1886) c. művében elmeséli „megértését”. Aztán megismeri Rimbaud költészetét. A szimbolista tudatossá tesz ki benne a lelke mélyén lapangó szeretetet a természetfölötti iránt. Közben diploma lesz. Beutazza a világot, amelynek sok nevezetes fővárosában képviseli hazáját. Többnyire távol a hazájától alkotja drámáit, verseit, esszéit. Egész „oeuvre-je” tulajdonképpen az emberi sorsról és életéről alkotott erőteljes és nagyon lírai felfogásnak a kifejezése.

Egy rövid jellemzés keretei nem engedik meg Claudel műveinek részletesebb ismertetését. Arra egy hosszú tanulmány szükséges.

Claudel, minden költőiessége ellenére, konkrét szellem. Az ember, az élet és a világ egységének és egyetemességének a kifejezője. A francia nyelvnek kétségtelenül legnagyobb művésze. Művei nem a jelennek íródtak. Azok még a jövőéi

SICULUS:

TEMPI PASSATI

(NAPLÓRÉSZLETEK)

A székely anyamegyéből mentünk mindketten a papnevelőbe. Én a középből, Gyuri az alsó feléből. Korszaknak tetsző hosszú hat esztendő után búcsút mondtam az öreg intézetnek. Gyuri még maradt. Nem azért, hogy tanulmányait végezze, hanem, hogy szolgálatát tökéletesítse a sok kék, fekete, meg lila taláris körül. Mert ő intézeti szolga volt, egyszerűen: Gyuri.

Az emlékezet, ha néha visszamenekedik abba a múltba, onnan két dolgot mindig kiemel. A hat ágyasú virágos udvarból az időverte kő Kapisztrán-szobrot s a gazdasági udvarból Gyurit. E kettő az „álló most”, ahogy Vass úr a bölcséleti időt meghatározta.

A hígiénának s a kor szellemének hódoló rektorok a vén épületben azóta kicserélték a rohadt deszka padlóreszeket terazzóval, kidesztették a falakat holmi hangulatos festéssel és a mosdóhelyiségekből is kiszedték a borbély műhelyi vízesurgatókat. Mégsem tudták a mi szemünk előtt álfesteni a múltat. Abból mindig kiűt az ismeretlen távolságba néző, beilyukasztott arcú, szőlásra csucsorított szájú Kapisztrán-szobor s az alatta karikázó Gyuri.

A szobor egy lezárt történelem, Gyuri a történelemnek egy kihaltjében levő ichtyosaurus: az örökszolga. Tetőtől talpig annak született. Révedező nefelejszék szemeiből egy átkeresztelt kuli hűsége, egy havasaltji székely értelmessége s egy őszinte barátfráter alázatosága csillogott.

Ezzel a felszereléssel járt vagy ötven ember kedvében. És járt, emelésre hivatott testrészein legtöbbször megterhelve a tanulmányok végzéséhez szükséges kalóriákkal. A könnyen törő holmik épségére vigyázó kis alakja úgy lebegett a földön, mint csolnak a vízen. Minden lépése kiegyensúlyozása volt a mozgó ingának. És hogy életének ingája is egyensúlyban legyen, összhangba hozta hitét a környezettel: unitáriusból katolikus lett.

Gyuri nekünk nemcsak szolga volt, hanem barátunk is. Már t. i. egyoldalúan barátságot hintettünk feléje. Az ő szemében mi őszintén és mindig „tisztelendő” urak voltunk. Felette-seink is így hívtak és simogattak a tisztelendő címmel úgy, mint a csikót szokás a kefével, csak hogy mellette kézben tartoták a vakarót is. Még a mindig részeg portás, Jován is néha learcázott, de Gyuri a bennünk lappangó őnzéret és tekintély csirákra tavaszi esőt szemerkélt. Az ő szemében mindig olyanok voltunk, aminek lenni akartunk.

És hat esztendő után búcsút mondtunk az intézetnek. A Kapisztrán-szobor ismeretlen távolságokba vezető útjainkra figyelt, Gyuri nem nézett messze. Ő fiatal arcunkat még egy utolsó pillantással lelkére fényképezte, aztán tovább ballagott négy vendiák.

Evek múltán kikötöttünk az életréteken, ketten már az örökpartoknál várakoznak.

Harmáncárom év múlva, a múlt emlékein tűnődve bandukoltam állomáshelyem főutcáján. Itt minden atom, minden szín, amiből kiépültek és szépültek, a vig és szomorú embertanyák, a lelkemben éltek. Utam éppen egy vén emeletes ház mellett vezetett, ahol Péterfit az utolsóelőtti napon a bajtársai üdvözölték. Ekkor tűnt fel jó kódobánsyira egy alak, aki hátán csomagot emelt és úgy imbolygott a földön, mint csolnak a vízen.

Isten tudja miért, drámai erővel vágott belém a múlt. Hirtelen feltekinttem az ódon ház falára, nincs-e ott a Kapisztrán-szobor? Közben előre siettem és erős hangon kiáltottam:

— Gyuri!

Az alak nem hallotta, de a közelében járólak mosolyogva átvették tőlem a szót és utána kiáltották: Gyuri!

Megállott, visszanezét. Ő volt: Gyuri.

Haja és hosszú bajusza hófehér, arca sűrű áncokkal telearkolt. Hullásra érett vackor-

képéből két szemé kopott nefelejszékén ragyogott. Elfogódottan álltam e tömegszeretet előtt. Cókókóját maga mellé tette a földre és szóltanul legeltette rajtam a szemét. Elvezett, mint gyermek a cukrot.

Mikor az emlékeztető szavakon túljártunk, elmondta, hogy a papnevelőből Amerikába ment, innen nem régen jött haza a falujába.

— Szerzett-e valamiké? — kérdeztem.

— Nem sokat, de élhetek otthon, — felelt önbizalommal. — Teszek, veszek. Most én vagyok a levélhordó. Hetenként kétszer viszem innét a postát. Hosszú út, menet-jövet 30 kilométer, de viszem, ameddig csak lehet.

— Néha nézzen be ide a templomba s hozzam is. Most már az én hívem, a faluja hozzam tart, — invitáltam.

— Nem, instálom, unitárius lettem ismét. Az én falumban nincs katolikus, — mondta oly természetes őszinteséggel, mintha az ő katolikusága felfordítaná a falu rendjét s megintatná az unitárius tornyot.

Mikor kibeszéltük magunkat, nyögdecselve öreg csontjaira szedte a postai csomagot és megindult haza falujába, szolgálni az egész falut, amelybe ismét belegyökerezett, mint fűszál a rétbé, miglen lesuhintja egy brutális, éles kassa.

Mikor elváltunk azoktól, akikkel egy föld alatt, egy kenyéren, azonos érzelmi hatások között együtt éltünk, csak egy-egy láncszem szakad el, de mintha lelkünkkel hullott volna ki valami. Búcsúzásnál a büszkeség nem engedi az ellágyulást, sőt mosolygunk, mintha a hívó életből verődne arcunkra egy sugár, de titokban átérezzük azt a szentimentális dalt:

„Egy kézzorítás s te búcsúzol,

Vajh' látlak-e újra valamikor?”

Négyen búcsúzódtunk imígyen az állomásnál, hogy pár perc múlva kit erre, kit arra vigyen a vonat.

Csak akkor remegtem meg, mikor a Molnár Miklós kezét megszorítottam. Éreztem, hogy nagyon későre látjuk meg egymást, vagy tán soha.

Pedig az egész papnevelőben ketten voltunk a legjobb barátok, vitatkozó társak, bajtársak, hazai falatok hűsége megosztói. Anynyira egymásba cseréltük lelkivilágunkat, hogy Ujfalusi rektor legtöbbször össztevésztett, noha nem hasonlítottunk egymáshoz.

Az utolsó évben esett közénk valami ék, vagy nem is ék: csak az emberek húztak szívárványt kettőnk szemé elé.

A nagy püspök a század legelső tavaszán Rómába készült. Ugy akarta, hogy két kispap is kísérje, a gimnáziumból és a teológiáról. Az volt a rendelkezés, hogy a kísérők személe fölött a társak szavazata döntson. A teológusok választása rám esett.

Ez a választás volt a demokrácia szívárványa.

Egyik előjáró azonban Molnárra nézve tett javaslatot a püspöknek.

Ez a javaslat volt a felsőbbség szívárványa. A színek ugyanazok, csak eredőjük más. Külön-külön szépek, de egymás mellett igen mutatták a viharos hátteret.

A vihart kerülő püspök sorshúzással döntött. A sors egyikünknek sem kedvezett, de megmaradtak a mesterségesen szemünk elé vert színek és ezektől egymást már nem láttuk tisztán.

Aztán elváltunk egymástól. Hivatásunk egyházmegyénk bércei között ide-oda dobott. Benne éltünk a világban, a század kezdetén megindult szellemi és később a háborús élet zajlásában. Mi, Krisztus matrözlegényei tartottuk az egyház hajójában a ránk bízott kötelelet erőnköz mérten. És ha néha kies partoknál eveztünk, elfogott a líra:

„En erre, te arra, Isten vedel!

Lesz-e perc, mely minket összevezet

Valamikor, valamikor?”

A perc nem jött el. Se Molnár, se én nem kerestük. Makacsok voltunk mindketten: hadd fájjon, aminek fájni kéli.

Múltak az idők. Lassankint fejünkre borult az ősz. Ama bizonyos kötél mellett már nem legénykedtünk, csak némely őrmesteri szavaknak lettünk patogatatói.

Aztán ez is elmaradt. Minden elmarad, ami harcot jelent. Kezdtük a nagy egyformaságokat részeire bontani. Ez már a befelé élés. Eddig csak rétet láttunk, a mezőknek egymásba folyó sokaságát. Deresedő fejjel kezdtük észrevenni a részletréteket, amikből kiteszik minden fű, minden virág és minden illat. Eddig csak városi, meg falusi beszédet halottunk, a gyöngülő fül figyelmesebb és észreveszi, hogy minden Anna, minden Péter ugyanolyan észjárással, ugyanolyan dallamosan, vagy darabosan, de mégis egyéni színekkel muzsikálja vagy rikkantja a magyar szót.

Idő haladtával az ember állandó szórszálhasogatója lesz a jelennek. A rég múltból csak egy-egy emlék tör fel, ez azonban átütőerejű.

„Egy kézzorítás s te búcsúzol,

Vajh' látlak-e újra valamikor?”

Csak két verssor és ez úgy tör át mindenben, mint bíborszín a lenge csipkén.

Am az ember utait Isten rendezi. Mégis csak eljön, amit nagyon óhajtottunk.

Harmáncét év múlva ősszel, mint rendezsen, a kincses városban gyűlésezett az Egyházmegyei Tanács. Sokan gyűltünk össze. A zsúfolásig telt Központi szállóban éjjel 12 óra tájt, szobám ajtaján kopott a portás:

— Főtisztelendő úr, szíveskedjék egy most érkezett esperes úrnak szállást adni a szobájában.

— Miért éppen én? — kérdeztem.

— Mert az egész szállóban, csak itt van egy üresen álló kanapé.

Beleegyezésem után néhány perccel belépett Molnár Miklós. Belépett ősz fejjel, mosolygón, erőteljű duzzadón.

A gyűlényű szobában egymás után gyűltak ki a fények, mint az égen a csillagok. Látszott a koronázó várnak a téglafala, mely alatt naponkint sétáltunk, a gigási templom, ahol hetenkint szolozmáztunk, az Ujvilág zöldes vízevel, egy ódon épület, melynek szilárdságában váltak vérünkbe a dogmák, a messzeföldön kanyargó Maros, a sétáló, a kis kápolna, a csengő, a virágos kertben a színes gömbök és egy régen porladó szent ember: Steiniczter. És még?

Az emlékeknek a tejútjában gázoltunk és ezeknek a fényénél dadogóvá lettünk mindketten.

Ném történt sok, csak Isten játszott halkán két hangszerezen régi éneket, amit nem lehet soha visszamuzsikálni.

És leestek szíveinkről a 32 éven át hordott nagy kövek, amelyek nehezítették a lélet és elzárták a feltörő forrásokat.

Aztán . . . aztán egy fél év múlva Molnár Miklós elment az Istenhez. Hiszem, hogy könnyen szállt, nagyon könnyen.

És most ismét?

„En erre, te arra, Isten vedel!”

ÜZENET OVIDIUSNAK

Most biztosan lobog ruhád a szélben,
Amint ott állsz a Pontusnál mogorván.
A tornyos hullám mennydörögve csapkad
S a tengerről rád orgonáz az orkán.

Most biztosan Rómában jár a lelked,
Ahol napfény van s Júlia a kertben.
A lugas alján zöld bor színe csillan
S egy patricius felnevet rekedten.

Rólad beszélek, ki egy sziklafoknál
Allsz, számúzótt és egyedül búsongó.
Műlik az élet. A párkák kezében
Nem áll még a gyors és kegyetlen orsó.

Műlik az élet és hiába nézel
Nyugat felé. Betel rajtad a végzet:
Szerelmet, békét, otthon, mindent elveszt,
Kit az istenek költővé ígéztek!

HARSANYI LAJOS

Harmincmillió látogatót vár a párizsi világkiállítás

Erdekes számok és előzetes tájékoztató a nagy készülődésről

Párizs, április hó.
Estefelé mostanában nagy tömegek hullámszerűen

az épülő világkiállítás

környékén, amelyet egyelőre még deszkapalánk vesz körül. Az utak még csak térképen léteznek, munkások ezrei fúrnak-faragnak az óriási állványokon. A Pînce de l'Alma-n a főbejárat hatalmas kettős tornyából csak a váz látszik, a német és orosz pavillon vetélkedő tornyai kinéznek a palánk mögül. Az invalidusok dómját már-már elnyeléssel fenyegetik a köré épített gipszházak, a sőtörök dühöngésétől zeng az eltörlesztett utcák sora. Ha az előjelek nem csalnak,

a látogatók és turisták soha nem látott tömegei

fogják felkeresni a francia fővárost, melynek idegenforgalma az elmúlt évek során ugyancsak megszenvedte a drágaságot.

MIBE KERÜL A LAKÁS?

Legnagyobb gond a lakás. Ebben a kérdésben ma még szinte lehetetlen tisztán látni, mert jó francia szokás szerint még nincsenek kialakult irányárak. Beszélnek ugyan valami központi lakáshivatalról és ármaximálásról, de ez egyelőre csak ígérget, szép szó, mindenki rábizzák, hogy alkudjon meg a külföldi vendégekkel, ahogy tud.

Erdeklődésünkre több párizsi szállodás azt felelte: nem mondhat árakat májusra és júniusra, mert minden attól függ, milyenek lesznek akkor a viszonyok, mennyi lesz a vendég. Másutt, a város szívében, közel a Concorde térhez, napi 55-60 frankért hajlandók lekötni jó fürdőszobás szobát reggelivel és vacsorával.

Egy itt járt magyar kereskedő

2200 frankért bérelt ki egy nagyon szép, bútorozott, hatszobás lakást,

egészen közel a kiállítás területéhez, mások viszont egészen primitív szobáért már most napi 70 frankot fizetnek. A Quartier Latin-ben, egyszerű, de rendes polgári szállóban, ahol ismerőseim is laknak, akik most is havi 4-5-600 frankot fizetnek (nagyág szerint) szobájukért, most napi 25 frankért lehet május-júniusra fürdőszobás szobát bérelni.

Beszéltem egy hotelessel, aki nevetve mesélte, hogy levelet kapott Amerikából, amelyben egy vendége azt írja, hogy szívesen leköt egy szobát, de nem hajlandó többet fizetni naponta 8 dollárnál. Ez a hoteles még elég szilárd jellem volt ahhoz, hogy régimódi francia tisztességgel azt válaszolja, hogy sajnálattal

nincsen 4 dollárnál drágább szobája.

Hogy mi lesz júniusban, amikor az angol és amerikai turisták felhajtják az árakat, azt még nehéz megmondani.

AZ ÉLELEM NEM DRÁGULT.

Az élelmiszerek az utóbbi hetek során kissé stabilizálódtak és így nem emelkedtek a vendéglői árak sem.

Egy rendes ebéd ára ma Párizsban

10-15-20 frank között váltakozik,

kerület és vendéglő szerint. Persze, aki egy inyenek részére dolgozó francia vendéglőbe téved be, könnyen fizethet 50 frankot, vagy ha egy kicsit borozgat, akár kétszázat is.

ÖTNEGYED MILLIÁRD KIADÁS.

Ha még nehéz is átlátni, hogy milyenek lesznek az árak a kiállítás idején Párizsban, a közgazdászok és statisztikusok már pontosan kiszámították, mennyi pénzt fektet bele és mennyit remél Párizs és Franciaország a kiállítás látogatóitól. A kiállítás építkezései kereken

ötnegyed milliárd frankba

kerülnek. Ebből a város és az állam 1050 millió frankot adott, magánosok kereken 100 milliót fektettek be a különböző építkezésekbe, a többit a résztvevő államok adták. Németország 40 milliót, Olaszország 15-öt, a Szovjet 13-at. De ebben az összegben nincsenek benne a kiállítás területén kívüli, de a kiállítással összefüggő renoválás költségei: egyedül az Invalides dom renoválására 300.000 frankot költöttek.

Azok az országok, amelyek maguk nagyobb összeget fektetnek az építkezésbe, nagyrészt

hazai munkásokkal

dolgoztatnak. Így a németek szinte kizárólag német munkásokat foglalkoztatnak. Ennek megvolt az az előnye, hogy az építés nem függött a francia munkakonfliktusok kimenetelétől. Megtörtént például néhány hónappal ezelőtt, hogy a németek 50 munkást kértek a francia munkásoktól. Mivel a válaszból nem derült ki, hogy a kért munkásokat megkaphatják-e 24 órán belül, távirat ment Berlinbe, onnan Kölnbe és még aznap estére

repülőgépen 50 német munkás érkezett Le Bourget-ba

és állott munkába másnap reggel a kiállítás területén. Ugyanez a helyzet az építőanyagoknál is.

Van egy más előnye is a németek hazai munkásainak. Fizetésük egy részét otthon családjaik kapják márkában és itt csak annyi pénzt kapnak, amennyire a megélhetéshez szükségük van. Megkönnyíti helyzetüket, hogy külön kántint rendeztek be számukra, ahol 8 frankért hazai gusztusú ebédet kapnak és ahol még a német „egyáltalás napot” is betartják...

Az olaszok szintén hazai munkásokat hoztak, de ezek egyrésze nem bírta az esős párizsi időjárást és itteniekkel kellett őket pótolni. A bérüket nagyrészt ők is otthon kapják meg, lírában.

EGY KIS SZÁMITÁS.

Igen „szerényen” számítva 30 millió látogatót remél a kiállítás és ezen az alapon kereken 22 és fél milliárd bevételre számít. 180 millió belépődíjából, 30 millió a gálanapok bevételéből, 17 millió helydíjából, amit a kiállítás különböző bérlői fizetnek, az ünnepségek belépődíjaiból 8 millió.

A remélhető 20 millió idegen és vidéki személyenként legalább 1000 frankot fog elkölteni Párizsban, tehát ebből az idegenjárásból a párizsi kereskedőknek, mulatóknak, hoteleseknek, taxisoknak, stb. legalább 20 milliárd frank bevétele lehet. De az „átlagturistákon” kívül a franciák számitanak legalább kétmilliárd luxusturistára is, akik legalább még további 8 milliárdot fognak elkölteni a francia fővárosban bevásárlásokra, mulatásra, szórakozásra.

A prognózis szerzői szerint a fenti számok összegéből (ami megközelítőleg 28 és fél milliárdot tesz ki) le kell vonni 6-7 milliárdot, hogy megkapjuk a valóságos számot, a 22 és fél milliárdos várható bevételt...

Beválik-e ez a számítás, majd november, decemberben tudjuk meg. Tény, hogy noha a kiállítás még el sem készült, az idegenek vándorlása máris megindult.

A. L.

Kertrendezést, alakítást vállal, tervek készítését
Székely Lajos műkertész
Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 26.
(Pénzügyigazgatósággal szemben.)

Tudnivalók az idei brasovi Katolikus Nagygyűlésről

A brasovi rendező-bizottság a nagygyűlésen résztvevni szándékozókat figyelmébe ajánlja a következőket.

1. Akik szállásra igényt tartanak, szíveskedjenek bejelenteni nevüket, foglalkozásukat, lakhelyüket (város, utca, házszám) a brasovi róm. kat. plébánia hivatalnak. Cim: Róm. Kat. Plébánia Hivatal, Brasov.

2. A brasovi bizottság minden jelentkezőt külön kíván értesíteni az elszállásolásról, ezért van szükségünk a teljes címre. Ugyancsak a szükséges további tudnivalókat is külön levélben akarja közölni a jelentkezőkkel, ezért szíveskedjék minden jelentkező levélhez 6+1 leu válaszbélyeget mellékelni.

3. A jelentkezés legutolsó határideje június 10. Azontul beérkező jelentkezéseket nem vehetünk figyelembe.

4. Akinek rokona vagy ismerőse van Brasovban és azoknál óhajt szállást kapni, szíveskedjék ezt is jelteni.

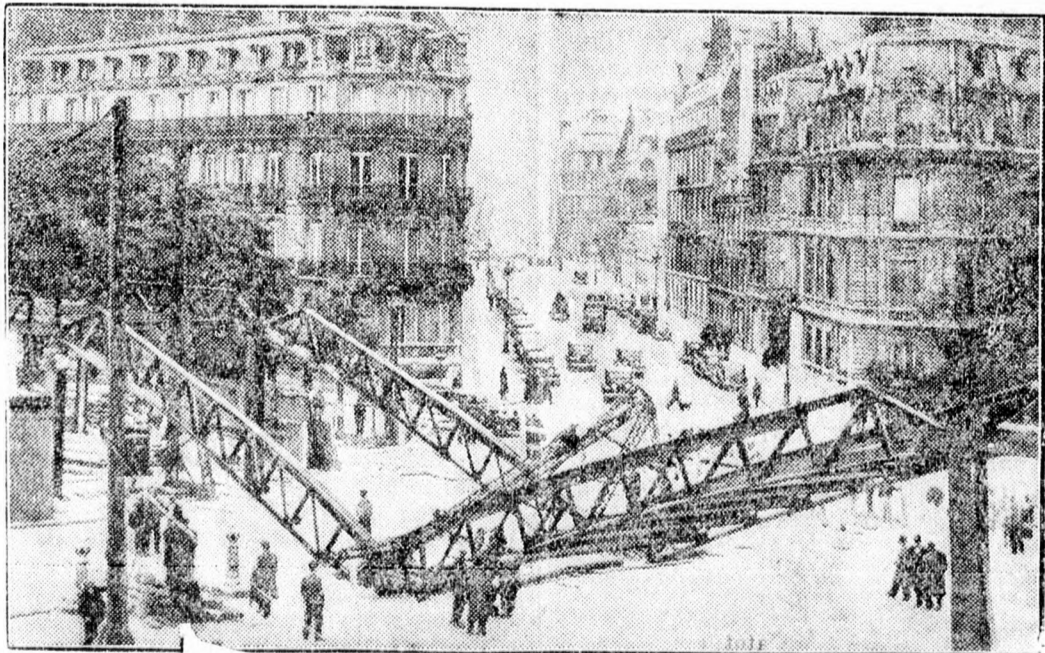
5. Lehetőleg az érkezés idejét is kérjük jelezni, hogy a szállásadók abban az időben otthon legyenek.

6. Ha valakinek a szállásra nézve külön kívánsága van, azt is szíveskedjék jelezni. Nem fogunk elzárkózni a méltányos kívánságok teljesítése előtt, de föl kell hívni a figyelmet arra, hogy Brasovban a lakásvizonyok nem nagyon kedvezőek. Így inkább csak iskolákban, internátusokban, közös szállást tudunk igényelni.

Szent hitünk ünnepélyes megvallásának nagy napjaira szeretettel várjuk az érkezőket és arra kérjük, hogy jöjjenek valamennyien a szent kereszt szeretetével, hitünk és egyházunk iránti nagy lelkesedéssel: mert akkor a szép Brasovból az Ur bőséges áldásával fognak visszatérni kedves otthonukba.

Brasov, 1937. április 14.

A rendezőbizottság nevében:
Dr PÉTER ANTAL,
plébános.

Párizs készül a világkiállítás megnyitására.

Párizsban új hidakat építettek a nagy forgalmi terek felett gyalogjárók részére, hogy a forgalom zavartalanul lebonvélhassa a világkiállítás ideje alatt. Kérünk egy ilyen hid építéséről készült

A női zászlóalj hőse

Az előrenyomulás. — A halál futárjai. — A visszavonulás útja elzárva. — Megkezdődik az ellentámadás. — Jelentés Botkarevától. Miska megsebesül. Zárótűz, visszavonulás

A. A. Noskoff tábornok emlékirataiból.

Fordította: Fodor Viola

Egyenként nyomultak előre az amazonok. Nem néztek sem jobbra, sem balra. A szent fanatizmus fűtötte őket s ebben a pillanatban sem elcsúszott társaikra, sem saját sebeikre nem gondoltak.

S ebben a vad káoszban, romok, gránátölcsőek, halottak és sebesültek között Botkareva mindvégig megőrizte lelki egyensúlyát. Tábortáborával felderíteni igyekezett a légiótól balra a veszélyes frontszakaszokat. Látszólag ott is minden rendben volt. A harchoz szokott, kemény szibériai katonák a szélőlött német állások közepén voltak már. Tisztán látta, ahogyan sűrű tömegben az ellenséges lövészárkok között dolgoz-

nak. Amint azonban a látcsövet jobbra fordította, — az első pillanatban nem látott egyetlen támadó oszlopot sem. Csak sokkal később pillantott meg, néhány katonacsoportot, amelyek vonakodva keltek át az asszonyok által már elfoglalt völgyön s közeledtek a német állásokhoz.

Most hirtelen egy futár-nő rohant Botkarevához:

— Parancsnok! — mondotta lelkendezve — Naidjenov szakaszát nem lehet utólréni; ő rohan tovább, előre!

— Az Isten szerelmére! — kiáltotta kétségbeesve — hová tette Naidjenov a szemét?

Két tűz között

Naidjenov csapatának különös szerencséje volt, hogy éppen olyan lövészárkokhoz elé került, amelyben az utolsó német védelmi erők is teljesen megsemmisültek. Miután ellenállásra nem talált, feltartóztatlanul nyomult előre, a kis erdő felé, melyet még teljesen megkimélt a gyilkos tüzéségi pergőtűz. A roham idegfejesítő izgalomában Naidjenov és katonái nem láttak egyebet, csak a kitűzött célt: a magaslatot a kis erdővel.

Mindössze ötvenen voltak. Reggel 8 óra körül a csapat végre elérte az erdőt. Naidjenov körülnézett: a saját tüzéségük tüze most egészen elől hallatszott, ahol a második német lövészárk-vonal volt látható; körükörül a német gránátok csapkodtak. Maga az erdő azonban még csak gyenge tűz akart állni.

Naidjenov parancsot adott a lövészárkokba vonulásra. Az erdő szélén egy egészen sértetlenül maradt, elhagyott fedezéket találtak s ebben keresték védelmet a tüzéségi tűz ellen. A fedezéktől balra és jobbra futár-nők szaladgáltak, hogy összeköttetést teremtsenek a szomszédos csapatokkal.

Balra és jobbra azonban — nem volt senki. Naidjenov szakasza tehát teljesen egyedül volt elől, a tűzvonalban.

Balra az amazonok nem tudtak tovább előrenyomulni. A német gépfegyverek tüze csirájában elfojtott minden kísérletet, hogy Naidjenov szakaszát kövessék, — mert abban a pillanatban, amikor az orosz tüzéségi tűzet előbbre helyezték, azonnal újra jelenektek a már elmúlt német gépfegyverek. A bátor német legénység maradványa az utolsó emberig kitarított fegyvere mellett.

Még rosszabb volt a helyzet Naidjenovtól jobbra. Ott teljesen üres volt minden. Naidjenov azonnal tisztán látta a helyzetet: a szomszédos csapatok beváltották fenyegetésüket! Ugyanis, még előtte való este olyan hírek hallatszottak, hogy a katonák egyrésze megtagadja a részvételt a rohamban.

Ha most a saját tüzéségük tüze abba marad, a helyzet reménytelenné válik. Mert ha most a németek rohamra indulnak, hogy az erdőt visszafoglalják — akkor minden elveszett. Visszavonulás nappal, teljesen lehetetlen.

A szivós ellentét most lassanként újra magához tért, s gépfegyvertűzzel árasztotta el a vidéket az erdőeske mögött, ahol nem volt semmi fedezék. Naidjenov két futárja elesett s mozdulatlanul terült végig a földön; — kísérletük, hogy Botkarevával kapcsolatot teremtsenek, az élelőkhöz került.

Válságos órák

A szakasz két telefonistája önként jelentkezett, hogy megkísérlelje szerencsétlen társnőik halálfutását.

Naidjenov legyintett: — Nem érdemes! Botkareva tudja ugyanis, hogy mi történt!

— Talán Miska megmenthetne minket? Miska Naidjenov kutyája volt és sohasem hagyta el urnőjét. Még Péterváron találta, az utcán s magával vitte a kaszárnnyába. Hogy milyen fajhoz tartozott, senki sem tudta. Annyi tény, hogy rendkívül okos állat volt, s az amazonok futárszolgálatra osztották be. Kicsiny, hosszúszerű állat volt s inkább hasonlított egy medvéhez, mint kutyához.

Naidjenov ezt a gondolatot is elvetette. — Talán később — mondotta. — Most ő sem tudna keresztüljutni!

Mint valami elhagyatott szigetet a tajtékzó tenger közepén — olyan volt most ez a kis erdő, besáncolt amazonjaival, az ellenséges gránátzáró puszító viharában. Vadul kalapáló, szorongó szivvel várták a pillanatot, amikor kicsiny

csapatukat menthetetlenül elsöpri a német ellentámadás újból kirobbanó harci dühe.

Déltájban az orosz vezérkar előtt világossá vált, hogy a támadás válságos fordulatot vett. A támadók sűrű vonalai mindenütt megakadtak. Alig hihető és mégis megtörtént: itt, ezen a haláltól felszántott, ronggyásztaggató vidéken még mindig volt egy szikrányi német élet! Szörnyű meglepetés volt a támadók számára, amikor a puszulás káoszából hirtelen felhangzott a német gépfegyverek gyilkos „tak-tak-tak”-ja. A meglepetés, hogy ebben a halálországban még ellenállásra találtak, olyan hatalmas volt, hogy a támadó csapatok csaknem mindenütt, azonnal megtagadták a szolgálatot.

A hajnal óta tartó puszító tüzelésnek, s az orosz vér esztelen kiontásának mindössze néhány német fogoly — akik előtt a zárótűz elvágta a menekülés útját, — néhány zsákmányolt fegyver s több ezer saját halott- és sebesült-áldozat volt az eredménye. A mélyebb fekvésű helyeken a roham három kilométer szélességben nyomult előre az ellenséges állásokba, ahol a támadó oszlopok most — a fedezet-vonalról elvágva, s magukra hagyva, saját lövegeik okozta tölcsekében fekvő vártak az ellentámadásra. Tudták, hogy azt nem fogják kibírni. És lassanként megkezdtek itt is, ott is a katonák az általuk meghódított területev elhagyását.

S. O. S.!

Mirov főhadnagy az első védőárkokból figyelte a szomorú képet. Minden egyes visszafelé futó katonára növelte aggodalmát a roham kiménetét és Naidjenov sorsát illetően. Hogy valójában mi történik ott, elől, arról sejtelve sem volt.

A sebesültek és szökevények különféle aggasztó híreket terjesztettek. Egyesek azt állították, hogy a női légió teljesen megsemmisült. Mások a női zászlóalj szörnyű veszteségeiről s az asszonyok lemészárlásáról beszéltek. Ismét mások az egész légió fogságbaeséséről terjesztettek híreket.

A parancsnokló tábornoktól Mirovnak nem sikerült engedélyt szereznie, hogy egyedül előre menjen. Csak nagy fáradsággal tudott néhány önkéntest összetoborozni, akik vállalkoztak a kísérletre, hogy a tartalék és Botkareva között távbeszélő összeköttetést teremtsenek. Az önkéntesek már rég uthan voltak, de összeköttetés még mindig nem volt.

Most hirtelen zörgés hallatszott a készülékből, mely Mirov lába előtt feküdt s mely mellett két telefonista guggolt.

— Főhadnagy úr! — jelentették, — Botkareva!

Mirov megragadta a hallgatót.

— Itt Mirov főhadnagy — mi a helyzet?

Visszavonulás

Hosszas tanácskozás után Mirovnak sikerült a tüzéség néhány tagját rávennie, hogy három óra tájban zárótűzet indítsanak a kis erdő előtt. Ekkor már 2 óra volt. A legközelebbi fél óra alatt kellett Naidjenovnak megkapnia a választ, hogy még ideje legyen megtenni a szükséges előkészületeket a visszavonulásra.

A hírt azonnal távbeszélőn közölték Botkareva törzskarával. 5 perccel később a háromlábú hírnök már futott is vissza urnőjéhez. Nyakörvén lengett a zsebkendő, mely a megváltó választ vitte.

Mintegy tizenkét emberrel rohant Mirov előre, a női légió törzskara felé, hogy onnan továbbnyomuljon a kis erdő határáig, s ott zárótűzzel fedezze az amazonok visszavonulását.

A szerető és szenvedő szívek Istene ezuttal sem hagyta el Mirovot és Naidjenovot.

A vonal rendkívül rossz volt. Azonkívül Botkareva igen gyenge hangon beszélt: teljesen kimerült a nagy vérvesztéstől és túlerőltetés-től. Mielőtt Mirov tisztá képet szerezhetett volna, az összeköttetés ismét megszakadt.

Mirov azonban kellőképpen megismerte Naidjenov helyzetének tragikus voltát. Szilárdan eltökélte, hogy a leányt bármilyen áron megmenti. Megkísérelte hát a katonákat meggyőzni arról, hogy a veszély nem nagy, csupán az szükségesség, hogy valamivel tovább nyomuljanak. A friss erők védelme alatt aztán a női légióknak sikerült fog tulságosan előretolt állását elhagynia. A katonák vonakodtak.

Tulajdonképpen nem félelem volt az, ami ezeknek a kipróbált embereknek a lelkén uralkodott; hiszen sokan közülük már három év óta teljesítették frontszolgálatot, s így elég idejük volt ahhoz, hogy minden veszélyt megpróbáljanak. Tapasztalásból tudták, hogy jelenleg a veszély valóban nem nagy, hogy a németek már csak maradékerőkkel rendelkeznek s tüzéségük sokkal gyengébb, mint az oroszoké.

És — mégis vonakodtak. Nem féltek az ellenségtől, hanem saját maguktól, saját bajtársaiktól.

Peroról-percre növekedett a feszültség a Mirovot körülvevő csoportban. Saját számára nem maradt más hátra, minthogy saját személyes példamutatásával ragadja magával az ingadozó katonákat.

Most hirtelen egy szibériai roham elől: — Jelentés Botkarevától! — lelkendezte.

Mirov kitépte a papírszeletet a legény kezéből.

A jelentés így szólt:

„A női zászlóalj parancsnoksága jelenti: Első szakasz — Naidjenov önkéntese — válságos helyzetben. Ebben a pillanatban kutyája útján kaptam tőle jelentést. Szakasz a G. erdőeskeiben van. Legénység jele halott, nagy sebesült. Visszavonulás elvágva. Naidjenov zárótűzet kér az erdő előtt, s akkor visszavonulást kísérel meg. Valamennyien el vannak szánva, inkább meghalni, mint sebesült bajtársaikat elhagyni. Mentsék meg a bátor asszonyokat!”

Miska, a sebesült négy lábú futár

Miközben Mirov Botkareva megrázó segélykérését olvasta, az egészségügyi katonák Miskát, a derék négy lábú hírnököt kötéssel látták el. A ravasz és ügyes küldöncnek sikerült keresztülsiklania ott, ahol a két amazon életével fizetett merészségeért. Egy golyót azonban a kedves, jó Miska is kapott. Jobb előlábát teljesen szétlőtték. Ez azonban nem akadályozta meg őt abban, hogy épen maradt három lába segítségével feladatát híven teljesítse.

Türelmesen viselte a fájdalmakat s nagy, okos, csodálkozó szemmel bámult a kötöző katonákra. Amikor a műtét véget ért, egy viszonylag nyugalmasabb helyre vitték, oda, ahol Botkareva asszony eszméletlenül feküdt egy gránátölcsőben. Az amazonok bátor parancsnokát halálos kimerültségre és súlyos sebe végül mégis csak leverte lábáról. Csak a hordágyra vártak, hogy a sebesültet a front mögé szállítsák.

Hűséges segítőtársa, Skrydlova vette át ezalatt a parancsnokságot, s most kétségbeesett kísérletet tett, hogy Naidjenov szakaszát megmentsen.

A négy lábú követet egy női katonaköpenyre fektették. Most azonban már korántsem volt olyan türelmes, mint kötözéskor. Mindenáron vissza akart menni urnőjéhez. A telefonisták csak sok fáradozással és furfanggal tudták őt visszatartani. A halálos utat ugyanis csak akkor kellett majd újra megkísérelnie, amikor a női légió parancsnokságának segélykérésére már megérkezett Mirovtól a válasz. Ugyanaz a parányi női zsebkendő, mely most üresen leng Miska nyakörvén — viszi majd Naidjenovnak az anynyira várt választ.

Minden a legpontosabban ment. A kutyá szerencsésen visszaérkezett gazdájához... Néhány perc volt még hátra az utolsó rendelkezések megtételére... A zárótűz fedezete alatt a légióknak sikerült elhagynia az erdőt... 6 óra tájban a női légió maradványa már az orosz állásokban volt.

*

Hatalmas, hiába hozott áldozat! A németek már másnap visszafoglalták csaknem az egész elvesztett területet.

Vigasztalan képet mutatott az esztelen vállalkozás eredménye. Hiába ontották vérüket a hőselkü orosz asszonyok, akik közül sokan elestek, sokan megsebesültek, — nagyrészüket pedig egész életére nyomorék maradt.

(Folytatjuk.)

Tóth Elek bensőséges ünneplése

Oradea város arany babérkoszorút küldött a jubiláló művésznek

Zsufolt nézőtér megható lelkesedéssel ünnepelte Tóth Eleket

Csütörtökön este zsúfolásig megtelt színházunk nézőtere, ritkán látható, elegáns közönséggel, amelynek soraiban főpapok, vármegyéi és városi előkelőségek is lelkes, forró tapsokkal ünnepelték Tóth Eleket, mert Tóth Elek negyvenéves színészi jubileumára népsült be a nézőtér s telt meg a színpad: virággal és ünneplő szónokok díszes seregével. Este 9 órakor már mozdulni sem lehetett a nézőtér. A színpadon pedig felsorakozott az egész színtársulat, hogy az ünnepséghez méltó keretet adjanak a keblükre öleljék Tóth Eleket. A jubiláló művész öltözőjét virágerdőbe borította a közönség s pályatársai szeretete. Feltűnt az arany babérkoszorú, amelyet — a szeretet jeléül, vörös szalaggal — küldött a város és a

megye közönsége. A szalagon arany nyomással ez a szöveg:

„Oradea társadalmának ajándéka —
Primaria, Prefectura.”

Tóth Eleket egymás után keresték fel öltözőjében barátai, tisztelői s mindenki elhozta szeretete virágait, ajándékait. Közben az ünneplésre berendezett színpadon egybegyűltek a szónokok és a hölgyközönség küldöttei: Medvigy Ferencné, dr. Rednik Gáborné, Cziller Ica, s a közönség dörgő tapsai között vezették fel a színpadra Tóth Eleket, Fényes Alice és Stejanidesz Illi. Az ováció csillapultául elsőnek Parlaghy Lajos színigazgató mondott bensőségesen meleg üdvözlőbeszédet.

A nagy elődök legméltóbb utóda

Végtelen boldog vagyok, hogy a Thália igazgatója engem bizott meg azzal, hogy a transilvániai magyar színészet e mai ünnepnapján, a Te 40 esztendő jubileumodon én köszöntök Téged. De mielőtt nekem nagyon is tetsző, magasztos feladatba kezdenék, engedj meg kedves Lexi barátom, hogy Oradea színházlátogató közönségét is üdvözljem.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy így szentül-szembe kerülve, szívem egész szeretetével, és lelkem egész melegségével megköszönjem az Önök szíves megjelenését. Mint ennek a jubileumi ünnepségnek az itteni előindítója, kötelességet vélek teljesíteni, ha itt a telt ház közönsége előtt rogom le hálámat Önöknek azért a felbecsülhetetlen ragaszkodásért, szeretetért és áldozatkészségért, amivel Önök ezt a mai szép ünnepséget felkarolták. Oradea közönsége a színházzal szemben 18 esztendő óta ilyen kitartó és Önök, glóriás dicsőséggel legyen mondva, méltó utódai a színházat nagyon is szerető elődöknek. Az Ur Isten tartsa meg az Önök szívében és lelkében továbbra is azt a ént, amely éleszt, megerősít, átfűti, majd az új generáció szívet, lelkét is, a későbbi színjátszásra és színjátszókra. En hiszem, hogy a színjátszók sem most, sem később, de sohasem lesznek hálátlanok Önöknek és utódaiknak, azért az áldozatoságért és szeretetért, amivel Önök minket mindenkor elhalmoztak. Mégegyszer megköszönöm az Önök szíves megjelenését és Önökön keresztül egész Oradea színházat szerető közönségét hódolatteljes tisztelettel köszöntöm.

Kedves Lexi barátom!

A hűség, a szeretet, a ragaszkodás, még a mi világunkban is nagy erények, amit ha az ember, mint Te is 40 esztendőn keresztül megtartottál, úgy ezek lesznek később az igazi kifejezői a

Negyven év a magyar kultúra örhelyén

Dr Soós István a Magyar Párt és a közönség nevében üdvözölte Tóth Eleket, aki a sőtét, estélyiruhás szónokok s a hölgyek között a vén cigány kosztümjében és maszkjában meghatóan kedves látvány volt a fényárban úszó színpadon. Dr Soós István többek között ezeket mondotta:

Bihormegye és Oradea város magyar társadalmát reprezentáló Magyar Párt nevében őszinte szeretettel és elismeréssel hajtom meg a zászlót Tóth Elek színművész előtt, ki több mint 40 éve áll a magyar kultúra és az ezzel összefüggő egyetemes emberi kultúra szolgálatában. Tóth Elek ezalatt a 40 év alatt hűségesen, becsületesen, lelkesen és mindig kristálytisztá művészettel teljesítette hivatását.

Amikor elindult Tóth Elek azon az úton, mely nem hozott anyagi előnyöket, fényt, pompát, legfeljebb egy kis dicsőséget és a lelkében élő olthatatlan láng ápolását, amely láng a magyar kultúra, a magyar nyelv, a magyar színház iránti lelkesedés hitvallása volt, még nem ösmerték a világháborút. Azóta sok minden történt. Agyuk dörögtek, patakokban folyt el 10 millió ember vére, országok omlottak össze és

komoly nagyraihivatott egyén igazi jellemének.

Te hűséges voltál negyven esztendőn keresztül a színpadhoz, imádtad a színjátszást, ennek szentelted minden idődet, ennek éltél, ez volt a te oltárod, ahol minden egyes új szerepnél boldoból, szívedből áldoztál a színjátszásnak. Szeretted negyven esztendő alatt a Te világodból mindenkit, szeretettel tanítottál, oktattál, neveltél, intettél, ifjakat és öregeket, de mindenkor csak arra, hogy a mi a színpadon történik, az komoly, szép és művészi legyen. Ragaszkodtál 40 esztendőn keresztül a helyhez, ahol művészi képességeidet elismerték, megbecsülték és értékelték. Hívtak, csalogattak, talán több ezüst pénzt is ígértek, mint amennyit te itt nekkerestél, de Te nem mentél el, nem hagytad cserben azt a templomot és annak az oltárát, ahonnan Te 40 esztendőn keresztül, mint Tháliának igazi papja, oly pazarul árasztottad lelkeket és szívetek felémelő és átfogó igazi nagy művészetet. Nem mentél el, mert érezted, hogy itt reád szükség van, igen Neked meg kellett érezned, hogy Te lettél most a nagy elődök után a transilvániai magyar színészet örökös mécsese. Ha elvonultatnánk most a 40 esztendő alatt művészileg megformált alakjaidat, akiket, néhány órára, estéről-estére életre is hívtál, csak akkor tudnánk még jobban értékelni, azt az igazi nagy művészetet és alkotó munkát, amivel Te minket 40 esztendőn keresztül csodáldóddá tettél. Minden elismerésünk mellett fogadj itt a Tegyed 35 esztendőn keresztül szerető oradeai közönség előtt hódolattunkat és tiszteletünket és kérjük a jó Istent, hogy tartson meg Téged a magyar színjátszásnak, kedves családjának, szerető közönségének, barátainak és kollégáidnak még hosszú esztendőkön keresztül!

Isten tartson meg Lexikém!

Tapsorkán felt pontot Parlaghy szavai után.

ujak keletkeztek, csak egy maradt állandó: Tóth Elek a magyar kultúra veretlen katonája tartott ki hűségesen a maga posztján, mint a pompéji katona, aki tudta, hogy neki a maga posztját nem szabad otthagyni soha és semmiféle körülmények között.

Tóth Elek sem hagyta el posztját és nem hagyta el Transilvániát sem. Nekünk különösen kedves Tóth Elek személye, ki összekötő kapocs a mult és jelen között, hiszen azok, kik a háboru előtt — s ezek közé tartozik jó magam is — mint fiatal diákok csillogó szemmel élveztük a Velencei kalmár és más klasszikus darabokban a Tóth Elek igazi művészetét, ma ugyanolyan élvezettel fogadjuk a Tóth Elek alakítását a Budai Nagy Antal apáturának klasszikus szépségű szerepében. Ez a színpad, ez a közönség és Tóth Elek összeforrott lélekben mindörökké. — Tóth Elek a mienk és tőle nem választhat el senki és semmi!

És mikor 40 évi tiszta, szeplőtelen és versenyen kívül álló művészetével Tóth Elek ezüstös szürke fejjel megáll egy sorompónál, mely 40 év határmegyéjét jelenti, ez a közönség Bihormegye és Oradea magyar társadalmá meghatóan a lelkesedéstől és elismeréstől, könnyes

szemmel meghajtja előtte az elismerés és szeretet fehér zászlóját és arra kéri, hogy a 40 éves határmegye ne legyen az ő értékes művészetének végső határa. Hanem folytassa istenáldotta tehetségével tovább azt a munkát, mely eddig is nemcsak neki, hanem a magyar kultúrának is elismerést szerzett, mert ez az út, mely előbb-utóbb az itt élő népek kölcsönös megismerésére, megbecsülésére és végül is megszeretésére vezet a kultúra és a színpad dohogóján keresztül.

Tóth Elek eddig is ennek a nemes és magas célnak volt a katonája, sikerrel harcolt ezen ideális cél érdekében s mi csak levett kalappal kívánhatjuk neki: Előre csüggedés, lankadás és megállás nélkül a kiválasztottak önértetével, a magyar kultúra és a magyar nyelv szolgálatában!

Isten éltesse Önt sokáig, hogy ezt a szerepet is sikerrel meg tudja oldani!

A SZIGLIGETI TÁRSASÁG ÜDVÖZLETE

Ezután Radó Pál tanár a Szigligeti Társaság nevében köszöntötte Tóth Eleket, de egyben számvetést is tett és a közönséghez fordulva kérdezte: *hogyan vajjon a mi magatartásunk az eleven életet jelentő művészettel szemben olyan-e, mint amilyent megérdemel? Szóval fogadalomszerű szavakkal biztosítja Tóth Eleket a magyar színészetet, hogy a Szigligeti Társaság s a közönség igyekeznék a rajtuk háruló feladatoknak eleget tenni. A közönség percekig tartó tapsa volt megerősítése ez ígéretnak.*

AZ UJSÁGÍRÓK ÜDVÖZLETE

Katona Béla szerkesztő az ujságírók nevében üdvözölte Tóth Eleket:

— *A helybeli magyar ujságírók megbízta, nyújtsam át itt Neked az ő üdvözlőlevelüket is. Egyszerű szavaink tán fakó virágok ez ünneplésnek színes bokrétaájában, s legfeljebb gondolataink romantikus illata idéz fel emlékeket.*

— *Amikor Te nekilendültél kedves Barátom, a közbeszéd és jóízű cinizmus ekkép csoportosított bennünket: cigány, színész, ujságíró — egy brancs az kérem. Ecsakázó, könnyelmű népség. A primás a banda élén, villanykörték fényében parádozott, az ujságíró a szépen církalmazott lélek dicsőségét este élvezte, a színész meg a rivalda-fényben tündökölt csak, s nem volt ünneplé hős a kávéház délutáni üstjében. Azóta sokat változott a világ, most már este se pompázunk, de megváltozott a mi hivatásunknak súlya. A cigány a melódiába font szónak, az ujságíró a leírt szónak, a színész meg az elhangzó magyar szónak szolgálja lett. Adja az ég, te minél tovább maradj meg ennek!*

Ezután Tóth Elek elcsukló hangon, könnyekig meghatva köszönte meg a közönség feléje áradó szeretetét s visszaemlékezett arra, hogy 35 év előtt együtt lépett fel itt először egy színésznővel — T. Pogány Jankával. E szavaknál fel-felujuló tapsorkán jelezte, mennyire szereti a közönség a művészpárt.

Végül Parlaghy Lajos pár meleg szó kísérelében átadta Tóth Eleknek a prefektúra, városháza és a közönség közös ajándékát, egy szép summát tartalmazó betétkönyvet.

A Cigány előadása kezdődött a nyíltszíni ünneplés után s Tóth Elek feledhetetlen alakítást nyújtott ezúttal is a vén cigányban. Mellette Fényes Alice, Borovszky, Jeney, Csóka s a többiek osztoztak a sikerben.

Bangha:

Római utikalauz

számos képpel, tervrajzzal és Róma színes térképével.

Ara: 125 leí és portó.

Megrendelhető: könyvosztályunknál

RÁDIÓ

Az órákat romániai időszámítás szerint közöljük.

VASÁRNAP, APRILIS 25.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. 8.55 Egyházi ének. 16.30 Dragoi: Ünnepi mise. Közvetítés a timisoarai Mária-templomból. 18.10 A Kis rádiózenekar hangversenyének közvetítése, melynek műsora a következő: Paschil: Virágoskert, ábránd. Cucu: Hora, néptánc. Dinicu: Román néptánc. Dvorsák: Három szláv tánc. Grieg: Tavasz. Gabriél-Marie: Tánc. Eysler: Keringő. 19.25 Táncezene. Porret: Fox. Budai: Lassu keringő. Zagone, tangó. Appolonia: Pasdoble. Carste: Lassu keringő. Meniconi: Tangó. Appolonia: One step. Kennedy: Slow. 20.05 A nemzeti órája. 20.25 Bucuresti város énekkara. Theodorescu: Két román dal. Dragoi: Rózságy. Vrobockici: Dal. Anastasescu: Népdal. Botez: Népdal. Weber: Vadászkar. 21. Felolvasás. 21.15 Lehár Ferenc: Eva 3 felvonásos operettjének közvetítése. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 10.30 Hírek. 11—11.55 Református istentisztelet. Prédikál: dr. Makkai Sándor. 12—13.15 Egyházi népének és szentbeszéd a Jézus Szíve templomból. A szentbeszédet P. Varga László S. J. mondja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 14.10 „Nemzetközi udvariasság”. Előadás. 15. Hanglemek. 16. Gazdáknak. 16.50 Bisztriczky Tibor hegedül. 17.30 A magyar—olasz válogatott labdarugómérkőzés II. félidőjének közvetítése Torinóból. 18.30 „Hogyan énekel a falu”. Előadás. 19. Karl Scheit gitározik. 19.30 „Rákóczi a magyar költészetben”. Versek. 19.45 Cigányzene. 20.35 Sporteredmények. 20.50 „Huszárok”. Vigjáték. 22.40 Hírek. 23. A rádió szalonzenekara. 24.15 Jazz 1.05 Hírek külföldre.

HÉTFŐ, APRILIS 26.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. 13.40 Gramofonlemezek. 13.25 Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Szórakoztató zene. Utána: Felolvasás. Majd 19. A szórakoztató zene folytatása. 20. Felolvasás. 20.20 Angol zene lemezek. 20.55 Felolvasás. 21.10 Csak Radio Romania: Gramofonlemezek. Csak Radio Bucuresti: Schubert: D-dur zongorahármas. 22.05 Cristoforeanu Florica énekel. 22.45 Éjjeli hangverseny a Splendid-parkból. 23.45 Hírek. Majd hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Lemezek. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Katonazene. 15.40 Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15 Diákfélsóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Vas- és Fém munkások és a Rákospalotai Szabadság Dal-kör műsora. 19.05 „Édes anyanyelvünk”. Előadás. 19.30 Carlo Vidusso zongorázik. 20.10 „Világjünkünk veszélyei”. Előadás. 20.40 Kancz né énekel. 21.15 „Rádió a rádióról”. 21.30 Cigányzene. 23.15 Időjárás. 24. Hírek németül. 24.05 Beszélgetés a szállodáskongresszus tagjaival.

KEDD, APRILIS 27.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. 13.40 Gramofonlemezek. 13.25 Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Gramofonlemezek. Majd: Felolvasás. Utána: 19.10 Gramofonlemezek. 19.55 Felolvasás. 20.15 Sibiceanu zongoraművész játéka. 20.50 Stefanescu-Goanga Péter énekes és a rádiózenekar hangversenye. 21.15 Felolvasás. 21.30 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése, melynek műsora a következő: Bach: E-moll hegedű- és zenekari verseny (hegedű: Jelescu). Liszt: Les préludes. Strauss Richard: Kürt- és zenekari verseny kürt Nyisztor Stavar). 22.45 Brahms: III. szimfonia. 23.20 Gramofonlemezek. Utána: Hírek külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.40 Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.10 Asszonyoknak. 17.45 Pontos időjelzés. 18. A rádió szalonzenekara. 19.05 „Bethlenfalvi Thurzó János, a nagy magyar vállalkozó”, felolvasás. 19.40 Laczó István énekel. 20.10 Rádióest. 21. Pécsi Sebestyén orgonahangversenye. 21.50 Hírek. 22.10 Szalon- és jazz zene. 23. Időjárásjelentés. 23.05 Lemezek. 24. Beszélgetés Aniki Arni finn ujságíróval és énekesnővel. 24.20 Huszonnégytagú cigánygyerek zenekar. 1.05 Hírek.

SZERDA, APRILIS 28.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. 13.40 Gramofonlemezek. 13.25 Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15. Hírek. 16.45 Előadás.

18. A Busnoceanu-zenekar hangversenyének közvetítése. Utána: Felolvasás. Majd: 19. A Busnoceanu-zenekar hangversenyének folytatása. 20.20 Gramofonlemezek. 21.15 Felolvasás. 21.30 Csak Radio Romania: Gramofonlemezek. 21.30 Csak Bucuresti: Alexanrescu Nina hegedül. 22.05 Ba-descu Konstanca énekel. 22.45 Vendéglői zene közvetítése. 23.45 Hírek. Majd hírek külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Balalajka zene. 15.40 Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15 Diákfélsóra. 17.45 Pontos időjelzés. 17. Gy. Márkus Lili zongorázik. 18.30 „Hadik huszárok”. Előadás. 19. A rádió szalonzenekara. 20. „A magyar ipar jelentősége”. Előadás. 20.30 Az Operaház előadása: „Aida”. 21.20 Hírek. 22.30 Hírek. 23.25 Időjárás. 24.14 Hírek francia és olasz nyelven. 24.20 Táncelemek. 1.05 Hírek.

CSÜTÖRTÖK, APRILIS 29.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. 13.40 Gramofonlemezek. 13.25 Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15. Hírek. 16.45 Előadás. Gyermek óra. 19. Istentisztelet a székesegyházból. 19.30 Egyházi gramofonlemezek. 20.25 A Bobescu vonósnyégyes játéka közvetítése, melynek műsora a következő: Beethoven: VI. négyes. 20.55 A rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 22. Karének. 22.30 Hírek. Majd hírek külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Rendőrzene. 14.30 A rádió szalonzenekara. 16. Árfolyamhírek. 17.15 „A magyar gyomor”. Előadás. 18. Gazdáknak. 18.30 Az Ujpesti Dalkör. 19.10 „Bruegel”. Előadás. 19.40 Cigányzene. 20.40 „Ne tessék viccelni!”, csevegés. 21.45 Hírek. 22.05 Operaházi zenekar. 23.05 Időjárásjelentés. 23.10 „A felség csókja”. Zenés hangjáték-miniatűr. 1.05 Hírek.

PÉNTEK, APRILIS 30.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. 13.40 Gramofonlemezek. 13.25 Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 19.30 Istentisztelet a székesegyházból. 21.15 Lupescu Sándor egyházi dalokat énekel. Szambati: Passy Flóra. Fauchey: Panus Angelleus, Missa Meditatio. Qui, beuf. dal. Mendelssohn: Ária a Pál-órgatóriumból. 22.30 Hírek. Majd hírek külföldre.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Séta a Nemzetközi Vásáron. 14.30 Lemezek. 16.30 Rádióüzenetek a vásárból. 17.15 Diákfélsóra. 18. „A Tiszántul mezőgazdasági válsága”. 18.30 Cigányzene. 19.10 Sport. 19.45 „A mai Ausztria”. 20.30 Az Operaház előadása: „A szerelmes levél”. 22. Külügyi negyedóra. 23.20 Hírek. 23.40 Cigányzene. 24.05 Franciányelvű előadás. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, MÁJUS 1.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. 13.40 Gramofonlemezek. 13.25 Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek közvetítése. 14.30 Gramofonlemezek. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 19. A görögkeleti nagyszombat alkalmából: Händel: Messias-órgatóriuma közvetítése gramofonlemezek. 21.15 Hangverseny az evangélikus templomból. 22.10-ig Stadelmann János orgona. Jianu Vazul fuvola és Jarosevici G. csellóművész játéka. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. 24. A feltámadási ünnep a székesegyházból.

Budapest I. 7.30 Cigányzene. 7.45 Torna. Utána: Hanglemek. 8. Cselényi József énekel. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 A rádió szalonzenekara. 14.40 Ének. 16.15 Rádióüzenetek a Nemzetközi Vásárról. 17.15 Harsányi Gizi mesél. 18. „Udvari színészek, vándorszínészek”, csevegés. 18.30 Dohnányi Ernő dr. zongorázik. 19.10 „Hogyan védekezzünk a légitámadások ellen.” 19.30 Magyar nóták. 20.30 Képek a Nemzetközi Vásárból. 21. Májusfa. 22. H. 22.50 H. 24.10 Beszélgetés a gyógyhelyi bizottság képviselőivel.

Olvassátok és terjesszétek

a Magyar Lapok-at!

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 5 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lel. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lel.

Alkalmazás

Nőtlen, fiatal kéményseprő-géredet keresek. Cím: Krupánszky János, Deva. Megegyezés levélben.

Magános nő, vagy gyermektelen házaspár takarításért lakást kap. Oradea, Str. Cogălniceanu 53. szám.

Jó megjelenésű fiatal segéd, fűszer, csemege szakmában és a kirkatrendezésben jártas, május 1-re felvétetik. Cím: „Hangya” Regele Ferdinand No 2

Románul tudó leány orvosi rendelésre ajánlkozik gyakorlatra! vidékre is elmegy. Oradea, Str. Ingusta No. 1.

Lakás

Kiadó különbejáratu butorozott szoba, fürdőszobával, május 1-re. Oradea, Str. Avercu No. 37.

Kiadó két esetleg egyszobás, fürdőszobás lakás, butorral vagy anélkül. Oradea, Str. Academia 2. szám.

Különféle

Andrási Ede zenetanár, országos karnagy, Oradea, Str. Alexandri 13.

Elcserélném keveset használt női kerékpárat hasonló állapotban levő női kerékpárért. Szabó, Oradea, Str. 20. Aprilie 7. (Pestékyár.)

Fehérnemű foltozást vállalok. házhoz is megyek. Cím a kiadóban.

Kézzelekkötőt tavaszi gyermekruha modellek, tiroli ruhák, harisnyatalpalás, szemszedés, bőrkészíté javítás Bodanénál. Oradea, Str. Avram Jancu 16., vegytisztító, kelme-festő és kézimunkaüzlet.

Jó állapotban lévő varrógépet keresek bérbé egy hónapra. Címeket a megjelöléssel a kiadóba kérek.

Uraim és Hölgyeim! Tartós és szép cipő: csak az Apolló cipőszalonba lehet csináltatni. Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 12.

Oktatás

Szöve tanfolyam lesz ismét a Katalin-telepen kezdők számára. Május 3-án kezdődik, naponta délután 3-tól 7 óráig. elmélet és gyakorlat. Fandij havi 200 lei.

Adás-vétel

Eladó 45 éve fennálló üzlet, ház öregség miatt, Oradeához közel, országút mentén, vasutállomás és autóbussz megálló közelében, mely áll egy fűszerüzlet, koporsó üzlet, asztalos műhely, faraktár, magtár, kocsi szin, istálló, 2 szobás, konyhás, speizos lakásból, nagy udvar, kert, ára 170.000 lei. Vannak még néhán befelentve több kisebb-nagyobb házak, házhelyek, szőlők és birtokok potom árért eladók. Megbízott: Vekerdy, Oradea, Str. Gh. Costafuru 29. szám

Diosigin 3 kat. hold szőlő, 3 hold szántóföld, négyszobás lakással és gazdasági melléképületekkel nagy telekkel, kerttel eladó, vagy elcserélhető hasonló értékűvel az oradeai szőlőhegyen, esetleg 3-4 megfelelő lakásos, jó karban lévő házzal is. Oradea, Str. Episcopul Nicoleta Széchenyi 10. szám.

Eladó olasz központban uriház 1x4, 1x3, 1x2 szobás lakással 750 m² telekkel családi okból sürgősen: 550 ezer leiert. Ertekezni „Ardeal” irodában, Oradea, Regele Ferdinand 10., ajtó 3., vagy Juricskaynál, Str. Vlahuta 35. szám.

Egy modern világos és egy új sötétbarna díofa hálószobabutor eladó. Oradea, Calea Decabal 14.

Eladó alig használt sötétkék fiu ruha, Oradea, Str. Pavel 17. szám.

35 éve fennálló fényképező műterem, berendezéssel együtt eladó. Oradea, Piata Mihai Viteazul No. 14.

Rövid bécsi gyártmányu zongora eladó. Oradea, Str. Lahovari 8. sz.

2 db hármas országosmértetű méhkaptár eladó. Oradea, Strada Closca No. 1.

Egy gyermek sportkocsi eladó. Oradea, Aurel Vlaicu 35.

Husipari gépek és sonkaszeletelő, eladók. Barátky, Oradea, Str. Fabricelor 31. sz.

Vegyes gyümölcsfák, vadonok, jutányos árral eladók. Oradea, Str. Leaganului 12.

Modern sportkocsi gyermek részére, jó karban levő, olcsón eladó. Oradea, Str. Axenta Sever 12.

2 db keveset használt ablak eladó. Str. Leaganului No. 8.